

Ἡμε μβε ayi Pòl ásamé mbaá εchomele bṓó Kras né Kòrent

Pòl atamege bṓó Jisṓs né melo Kòrent

¹ Me Pòl ne meḡme sé Sṓstenis ne désamé ἡμε ayina. Εṓṓṓ akú me ndere ji akélege nnó me mβε ἡgbá Kras Jisṓs.

² Detome ἡμε ayina eta enyú εchomele bṓó Jisṓs né Kòrent. Enyú ako abi Εṓṓṓ akuú nnó débé bṓó bií, apye mé enyú déla bṓó ukpea ndere déchome mmye ne Kras Jisṓs. Wyembṓ ntó ne ji apyεé chóncho ne bṓó ako abi álú yéndé mbaá ánógé Ata εsé Jisṓs Kras. Ji alú Ata awese ne awu bwó.

³ Eσε dénenemmye nnó Nte sé Εṓṓṓ ne Ata Jisṓs Kras álérégé enyú galógáló, ne ápye enyú débé ne nesṓ.

Bṓó Kras áwyad mejeé ndere áchome mmye ne ji

⁴ Ne yéndégébé me nké nnenemmye gétúgé enyú, ntamege Εṓṓṓ muú me nnógé néndé alere enyú galógáló wuú ndere dechomé mmye ne Kras Jisṓs. ⁵ Elé gétú ji ne Εṓṓṓ ajélé enyú né mati mako, apye enyú débó denḡaré mejṓó matimati ne nnó dékágé ntó depṓ etií matimati. ⁶ Εwéna εlere nnó abya melóméló Kras ayi Me ngaré enyú akpe enyú mmye wáwálé. ⁷ Ndere εlúmbṓ, enyú déwya mé yéndé echye ewé Mendoó Ukpea εchyεgé bṓó Εṓṓṓ ndere débelé ame meti dégilé nnó dége Ata Jisṓs Kras sé akéré meso fa mme. ⁸ Εṓṓṓ apye nyε ntó enyú détené chánchá té kwyakwya, ne muú

fɔ ashúlégé fɔ enyú ndo né bií bí Ata sé Jis̄s Kras akérege fa mme nnó enyú dépye gyéé. ⁹ Es̄wɔ muú ajógé genó apyéé, élé ji ne akuú enyú nnó décho mbwa ne Maá wuú Jis̄s Kras ayi alú Ata esé.

Anya ákpe né echomele bɔ́ Kras

¹⁰ Anmé ba, nnene enyú mmye né mabɔ Ata sé Jis̄s Kras nnó déwamégé sé, bége meko ama. Débége mbɔ, anya abeé fɔ né metɔ́ metɔ́ nyú. Bége chónchó ne ate, né uféré nyú ne metɔ́ ema. ¹¹ Njógé mbɔ néndé, bɔ́ fɔ né gepúgé Kleo ágaré me nnó enyú déwamege ne ate. ¹² Genó eyigé njógé mbɔ gélú nnó, bɔ́ abifo ajógé áké ebwɔ́ alú bɔ́ Pɔl, abifo áké ebwɔ́ alú bɔ́ Apolos, abifo áké ebwɔ́ alú bɔ́ Sefas, ne abifo ntó áké ebwɔ́ alú bɔ́ Kras. ¹³ Enyú dékaré Kras malumalu, élí mbɔ? Nnó me Pɔl ne áwámé né gekwa gétúgé enyú? Wa áwyaá enyú manaá Es̄wɔ né mabɔ ma?

¹⁴ Ntamege Es̄wɔ nnó, né gelúage enyú yéé muú ayi cha ayi nwyaá ji manaá Es̄wɔ apó, ekosé Kripus ebwɔ́ ne Gayɔs. ¹⁵ Ne muú nyú fɔ akaágé jɔ́ nnó me nwyaá ji manaá Es̄wɔ né mabɔ ma. ¹⁶ (Eh mente, nnó nwyaá ntó Stefanas manaá Es̄wɔ ne bɔ́ abi alu né gepú jíí, nferé nnó me mma nwyaá sé muú ayichá manaá Es̄wɔ wɔ́ ekosé bina) ¹⁷ Jis̄s Kras ató fɔ me nnó nchwɔ́ nwyágé bɔ́ manaá Es̄wɔ wɔ́, ató lé me nnó nchwɔ́ ngárégé bɔ́ abya melóméló. Nchwɔ́ fɔ mankwáné denyaré mejɔ́ né denjá eta ngárége bɔ́ wɔ́. Mbó mpye mbɔ, mbɔ abya melóméló ayi agarege ndere Jis̄s agboó ne gekwa abeé sé ne uto ne me mpyé fɔ mbɔ wɔ́.

Kras ne alú uto ne dénjáré Es̄wɔ

18 Bɔ́ abi ánomé mme detu, áse nnó abya melóméló yina, ayi esé dégárege ndere Jis̄s agboó né gekwa alu gen̄kené gé genó. Yémbɔ́ né esé abi Es̄wɔ́ áwénege gemége sé, dékaá nnó alú lé uto Es̄wɔ́. 19 Genó eyigé njɔ́ mbɔ́, mbɔ́ ne ásamé ntó mmu ηwe Es̄wɔ́ nnó Es̄wɔ́ aké, “Me mpye nye def̄oré bɔ́ den̄gá déno mme detú, ne mmpye nye anɔ́ denyaré mejɔ́ bɔ́ abi ákaá dɔ́ akwé tametame.”

20 Ndere elúmbɔ́, ebéε nye nnó ne bɔ́ den̄gá? Ebéε nye nnó ne abi akaá ηwe? Ebéε nye nnó ne bɔ́ abi ákaá denyaré mejɔ́? Mbɔ́ ne Es̄wɔ́ apye den̄gáré bɔ́ mme délá uken̄kéné unó. 21 Es̄wɔ́ ase den̄gá etií, apye nnó ebé gé f̄ k̄k̄oge mbaá bɔ́ mme nnó akaá ji né den̄ga etiré bwó. Yémbɔ́, ase abya melóméló ayi esé dégárege, ayi bɔ́ áselé nnó alú geken̄kéné gé genó, áwéné gemége bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne ji. 22 Bɔ́ Jus ákélege mangé lé ufélekpá ne ákame nnó genó eyigé muú ajóge gelu wáwálé. Abi bɔ́ Grek ákélege mangé lé den̄gá ne ákame nnó genó eyigé déjóge gelu wáwálé. 23 Esé dégárege lé ndere áwomé né gekwa Muú yi Es̄wɔ́ akweré ji elá gefwa. Abya yina ne apyéé matɔ́ anywónege bɔ́ Jus né mmu ne bɔ́ abi alá pó bɔ́ Jus ásele nnó alú lé geken̄kéné gé genó. 24 Yémbɔ́ bɔ́ Jus abifɔ́, ne bɔ́ Grek, abi Es̄wɔ́ ákuú nnó ábé bɔ́ bií, ákaá nnó Kras alu uto Es̄wɔ́ ne den̄gáré Es̄wɔ́. 25 Unó Es̄wɔ́ ebi akwaá áferé nnó úlú lé uken̄kéné unó, den̄gá délu wyε dépwɔ́ den̄gáré bwó. Ne unó Es̄wɔ́ ebi akwaá áselé ntó nnó úlú jɔ́, uwyaá eshye upwɔ́ eshye ewé bwó.

26 An̄mé ba, tégé nkane enyú débó délu gébé gé Es̄wɔ́ ákuú enyú nnó débé bɔ́ bií. Né amé ge-

jamégé bṓṓ, áselé nnó enyú dépó fṓ ne genó eyigé ebwṓ ákaá nnó elé denḡá, gejamégé enyú débó depó anṓṓ bṓṓ, ne gejamégé enyú détané fṓ né mala upú kpakpa wṓ. ²⁷ Yémbṓ Eṣṓwṓ ajoyá bṓṓ abi bṓṓ mme áferé nnó álú ukenkéne bṓṓ nnó mekpṓ unṓṓ egbáre bṓṓ denḡá. Ne ajoya ntó bṓṓ abi bṓṓ mme áferé nnó aḡeá gеме wṓ, nnó mekpṓ unṓṓ egbáre anṓṓ bṓṓ. ²⁸ Bṓṓ abi alá atané né mala upú kpakpa wṓ, abi bṓṓ mme ábyaá, ebwṓ abi bṓṓ mme áselé nnó aḡeá gеме wṓ, ebwṓ ne Eṣṓwṓ ajoyaá nnó ábé bṓṓ bií. Eṣṓwṓ apyembṓ nnó, atyaá unó bi bṓṓ mme áferé nnó uḡeá gеме. ²⁹ Nḡere elúmbṓ, yé muú ayi akáge do ebwṓ ewómé né mbe ushu Eṣṓwṓ nnó, Eṣṓwṓ ajoyá me gétúgé me nḡea gеме ápó. ³⁰ Ngba, ewómé mendóo epó, elé Eṣṓwṓ jimṓṓ ne apye nnó enyú dechó mmye ne Kras Jisṓs. Jisṓs yina ne alú denḡá etiré Eṣṓwṓ. Ji apye esé delú cho né mbe ushu Eṣṓwṓ, apye ntó esé delá bṓṓ ukpea Eṣṓwṓ, ne awené gemégé sé né yéndé gabo. ³¹ Nḡere elúmbṓ, dépyé nḡere ásamé né mmu ḡwe Eṣṓwṓ, nnó “Muú aké adóo ebwṓ ewómé, ádoógé gétúgé genó eyigé Ata Eṣṓwṓ apye.”

2

Pṓl agárege abya ayi Kras agboó né gekwa

¹ Aḡmé ba, gébégé me nchwṓ nyá eta nyú, mangaré mekomejṓṓ Eṣṓwṓ nkpa fṓ anṓṓ denya ne denḡá eta ne ngárege enyú mekomejṓṓ yimbṓ wṓ. ² Nḡere mbṓ nlú ne enyú, njṓṓ né metṓṓ wa nnó, mpye sé genó eyigé cha ekosé mangaré abya Jisṓs Kras ne nkane agboó né gekwa. ³ Nchwṓ eta nyú ne gepwa né mmye, nweré jaja ne efo metṓṓ. ⁴ Mejṓṓ

εwé me nḡḡ, ne unó bi me nleré enyú, uléré fḡ nnó me nwyaá anḡḡ denya ne denḡaré mejḡḡ mampye enyú dékámé ne genó eyigé me nḡḡ wḡ. Yémbḡ elé uto Mendḡḡ Ukpea ne upyeé nnó enyú dékaá nnó unó bi me nḡḡ ne ebi nleré úlú wáwálé,⁵ nnó enyú défyéé metḡḡ ne Eḡḡḡḡ gétúgέ uto bií. Me nkélégέ fḡ nnó dénéréé metḡḡ né denḡaré akwaá.

Mendḡḡ Ukpea epye bḡḡ akaá denḡaré Eḡḡḡḡ

⁶ Né eḡbe ewé denḡá etiré délú wáwálé, déselé déti dedḡḡ abya ne bḡḡ abi ábené né depḡré Eḡḡḡḡ. Dénḡá etiré na, dépḡfḡ etiré bḡḡ mme, yeé ebélé etire afwa mme néndé ela gachyeé gefwagé bḡḡ gebyeé. ⁷ Ne esé degárege mekomejḡḡ ne denḡaré Eḡḡḡḡ etiré té nyá muú fḡ alá akaá wḡ, néndé Eḡḡḡḡ abḡḡ apye nnó muú fḡ ákágé fḡ deti. Gémégé nnó mme yina alá, Eḡḡḡḡ abḡḡ abelé mé denḡá etiré na, nnó gébégé ake apye genó eyigé gelu ji metḡḡ, esé débḡ ḡḡḡ wuú. ⁸ Yé mfwa mme yina ama, ayi akaá denḡá etiré na apḡ. Abḡḡ akaá, mbḡḡ áwḡ fḡ Jisḡs Kras, Ata ayi apwḡḡ amu né gekwa wḡ. ⁹ Yémbḡ genó eyigé Eḡḡḡḡ apye gelu wye ndere ásamé né mmu ḡwe Eḡḡḡḡ nnó, “Unó bi yé muú alá lu danḡe, ebi muú alá lu danwú, yé ebi muú ntó alá lu danfere, ubi ne Eḡḡḡḡ akwye ábelé mbaá bḡḡ abi ágboḡ ne ji.”

¹⁰ Né eḡbé ewesé, Eḡḡḡḡ apye esé dékaá unó bina, ndere atḡmé Mendḡḡ Ukpea wuú nnó apye esé dékaá ubi. Mendḡḡ Ukpea Eḡḡḡḡ eḡéne yéndégenḡ chánchá, yé anḡ unó bi Eḡḡḡḡ alá lú dampye muú fḡ abḡḡ mbe akaá. ¹¹ Kágé nnó yé muú ayi ákágé uféré bi úlú muú yichá né metḡḡ ápḡ, ekosé muú yimbḡ jimḡḡ. Wyembḡ ntó ne muú alá kágé ufére ebi úlú Eḡḡḡḡ metḡḡ, ekosé Mendḡḡ Eḡḡḡḡ jimḡḡ. ¹² Nana

εσέ βῶς Ἐσωῶ δέκαά nnό achye fῶ sé mendoó βῶς mme wῶ, achye elé εσέ Mendoó wuú nnό apye εσέ δέκαάγε unó bi ji achyege εσέ.

¹³ Nkaáwú ne dégárege unó bina, délá dégárégé fῶ ne denḡaré akwaá. Dégaré lé ndere Mendoó alerégé εσέ, mmye ké déselé uchuú ebi Mendoó alerége dégarege depῶré Ἐσωῶ. ¹⁴ Yémbῶ muú ayi alá pῶ ne Mendoó Ἐσωῶ akélgé fῶ mankamé ne unó bi Mendoó Ἐσωῶ alérege. Aselé ubi nnό ulú lé ukenkéné unó eta wuú, néndé elé Mendoó Ἐσωῶ ne apye nnό muú ákaá ubi. Ndere elúmbῶ, ji akágé kaá fῶ ubi. ¹⁵ Ne muú ayi Mendoó Ἐσωῶ alú ji mmye, acherege depῶ déko ne akaá yéndegenó. Yémbῶ, akágé chere fῶ ji, akaá gefῶgé muú ayi ji alu. ¹⁶ Genó eyigé me njῶῶ mbῶ gélú wáwálé wye ndere ásamé né mmu ηwe Ἐσωῶ nnό, “Yé muú akágé genó eyigé Ἐσωῶ aférege. Yé muú akágé chyéé Ἐσωῶ majyeé. Yémbῶ εσέ abi déwyaá Mendoó Ἐσωῶ ne dékáge genó eyigé Kras aférege.”

3

Bῶς abi ábené né depῶré Kras áchwῶ fῶ ne anḡya

¹ Anḡmé ba, gébégé nlú ne enyú, ngaré fῶ enyú mekomejῶῶ ndere βῶς abi Mendoó Ἐσωῶ elú ebwῶ né mmye wῶ. Ngaré enyú ndere βῶς abi álu ákwῶlege unó mme yina ne βῶς abi álu ambane né depῶré Kras. ² Me nleré enyú unó bi ulá utoó, wye ndere muú achyegé mamáné kῶ némbε alá aságé chyéé ji menyéé metometo. Me nleré fῶ enyú unó bi utóo wῶ, néndé enyú délú dambéne mankaá ubi. Yé nana délú dambéne. ³ Me njῶgé mbῶ, néndé enyú délú pyéε unó mme yina ndere matῶῶ

nyú ákélege, demmyε demboó, déwamege ne ate, ewéna eléré nnó enyú délú wye eké bɔ́ɔ mme, délú pyéε wyé unó bi εbwó ápyéé, ⁴ néndé, mbɔ́gέ muú nyú ajó́gέ nnó, “Me nlú muú Pɔ́l,” ayifɔ́ aké, “Me nlú muú Apolos,” enyú depó fɔ́ chá ne bɔ́ɔ mme.

⁵ Gárege me, enyú déferé nnó esé ne Apolos délú chá? Esé délú lé bɔ́ɔ utɔ́ɔ Esɔ́wɔ́ abi ji ajyaá nnó dépyε enyú défyéé matɔ́ɔ ne ji. Yéndémuú sé apyéε utɔ́ɔ bií ndere Esɔ́wɔ́ achyε ji nnó ápyε. ⁶ Utɔ́ɔ bina, úlú nnó, me mpe mbwé, Apolos agbε manaá wye. Yémbɔ́ Esɔ́wɔ́ apyε mbwé yimbɔ́ awené. ⁷ Ndere elúmbɔ́, muú ayi apéne mbwé ne ayi agbéle manaá wye, áfu yé genó wó, Esɔ́wɔ́ muú apyε mbwé yimbɔ́ áwéné ne aɲeá gεmε. ⁸ Muú ayi apéne ne ayi agbéle manaá wye álú wye janja. Ne Esɔ́wɔ́ achyεge yéndémuú nsá ndere ji apyéé utɔ́ɔ bií. ⁹ Esé ne Apolos décho amu dépyε utɔ́ɔ Esɔ́wɔ́ uluá. Ne enyú délú mekɔ́ɔ Esɔ́wɔ́ ewé ese dépyε utɔ́ɔ wyé, enyú délú ntó gepú eyigé Esɔ́wɔ́ aténege.

¹⁰ Né galógáló ayi Esɔ́wɔ́ abó áléré me, nló mampyε utɔ́ɔ bií eta nyú. Mpyε utɔ́ɔ ndere mentené gepú melóméló ayi afyé nébómé gepú chánéné ne bɔ́ɔ abifɔ́ áló manténégé gepú mfaá néni. Ne yéndémuú ayi aténege mfaá nébómé eniné mbɔ́, asé gébé. ¹¹ Esɔ́wɔ́ abelé mé Jisɔ́s Kras ndere nébómé eniné mbɔ́. Ne yéé nébómé eniné chá eniné muú fɔ́ amáge fyé népó sé. ¹² Bɔ́ɔ abifɔ́, ásele nyε unó ulúlú εbi ákuú nnó gul, seleba, ne mataá malómáló, atené gepú né mfaá nébómé eniné mbɔ́. Ne abifɔ́ ntó ásele nyε unó bi ula utoó manchɔ́ɔ ndere deweé, mancha ne nchu aténe gepú né mfaá nébómé eniné mbɔ́. ¹³ Ne bií uma εbi Jisɔ́s apane

nyε mpa bɔ́, yéndé gefɔ́gé utɔ́ εbi muú apyéε ugénege nyε gbɔ́gónó. Néndé né bií bimbo, Esɔ́wɔ́ aselé nyε mewε, afwɔ́ré utɔ́ εbi yéndémuú apyε, mangé nnó úlú ulúúl wa uboubó. ¹⁴ Mbɔ́gé gepú eyigé muú atené mfaá nébómé gepú eniné mbɔ́ gélá gésɔ́ wó, mbɔ́ yimbɔ́ abɔ́ nyε nsá. ¹⁵ Ne mbɔ́gé gésɔ́gé ebyennó mbɔ́ yimbɔ́ atané amu. Yémbɔ́ jimbɔ́ atané nyε né εfwyale gabo eké muú ayi áboó atané né mmu gepú eyigé gésóge.

¹⁶ Dékaá fɔ́ nnó enyú délú melú ujwólé Esɔ́wɔ́ ne nnó Mendoó Esɔ́wɔ́ elú enyú mmyε wó? ¹⁷ Ne muú achɔ́gé melú ujwólé Esɔ́wɔ́, Esɔ́wɔ́ ntó áchɔ́ geɲwá jí. Melú ujwólé Esɔ́wɔ́ ewémbɔ́, elú melu ukpea ne enyú ne délú melú ujwólé ewémbɔ́.

¹⁸ Débwólégé gemεge nyú. Mbɔ́gé muú nyú aférégé nnó awyaá denǵá ndere bɔ́ mme awyaá, nchyege jí majyεé nnó ábwólé alá gefɔ́gé muú ayi bɔ́ mme ákuú nnó gekenǵénége muú, nnó ábɔ́ denǵaré Esɔ́wɔ́. ¹⁹ Me njɔ́ mbɔ́ néndé, unó bi bɔ́ mme áselé nnó úlú denǵá, úlú lé ukenǵéné unó mbaá Esɔ́wɔ́. Elú wyémbɔ́ néndé ása né mmu ηwe Esɔ́wɔ́ nnó, “Bɔ́ abifo áférege nnó εbwɔ́ áwyaá denǵá, yémbɔ́ Esɔ́wɔ́ ápyεne εbwɔ́ né denǵá bwɔ́.” ²⁰ Ne ama ása né mmu ηwe Esɔ́wɔ́ nnó, “Ata akaá nnó uféré εbi muú denǵá aférege upó yeé genó.” ²¹ Ndere elúmbɔ́, ékágé muú nyú ádóge εbwɔ́ ewómé gétúge genó eyigé ákwaá ápyεé, ajóge nnó me nkwolege ayina, me nkwolegé fɔ́ ayina, kágé nnó yéndégenó gelú mé eyigé nyú. ²² Yé Pɔ́l, yeé Apolos, yeé Pita, yeé mme yina meko, yeé geɲwá, yeé negbo, unó bi úlú mbɔ́ nana ne εbi uchwɔ́ meso gébé, Esɔ́wɔ́ apyε nnó unó bina uko,

úlú ebi enyú. ²³ Ne enyú ako delu bɔ́ Kras, ne Kras atane mbaá Ɛsɔwɔ.

4

Pɔl atee bɔ́ Kras né Kōrent ndere geɲwáge ɲgbá Kras gébɔ́ mambɛ

¹ Ndere elúmbɔ, sége nnó ɛsé delu lé baá utɔ́ Kras ne bɔ́ abi Ɛsɔwɔ afyé né amu sé unó bíí ebi ubó úlú bíbí nnó dépye bɔ́ ákaá. ² Ne muú ayi áfyéé ji utɔ́ bíí né amu, genó eyigé muú apéle mangé eta wuú gélú nnó ápye utɔ́ bíí ne metɔ́ wuú mmu ema. ³ Yé ebélé enyú, yé lé bɔ́ abi chá ne ashúlégé me ndo nnó nlu gyéé né utɔ́ eba, ewémbɔ efú me yeé genó wɔ́. Me mbɔ́ ntó nkágé sɔ́ fɔ́ mpa yimbɔ nchye gemɛ ya nnó utɔ́ ba úlú cho. ⁴ Né metɔ́ wa, nferé nnó utɔ́ bi Ɛsɔwɔ achye me, mpyée ubi chánéné. Yémbɔ ewéna eléré fɔ́ nnó me nlú cho wɔ́. Elé Ɛsɔwɔ ne asɔ́ mpa wa. ⁵ Gétú eyigémbɔ, déwegé fɔ́ mmye deshúlégé muú ndo nnó ápyé fɔ́ utɔ́ ebi Ɛsɔwɔ achye ebwɔ́ chánéné, néndé gébé gélú danjwáne mampa depó etiré na. Gíge bíí bi Ata akérege meso fa mme, achwɔ́gé apye nye yéndégenó eyigé akwaá ápyeé bíbí gégené gbɔ́gónó, apye bɔ́ ákaá uféré ebi úlú ate bɔ́ né matɔ́. Bíí bimɔ́ elé Ɛsɔwɔ ne afɛge nye yéndémuú ndere apye utɔ́ bíí.

⁶ Anmé ba, né gétúgé enyú nse gemɛ ya ne Apolos nméé ne unó bi me ɲjɔ́ mbɔ́ nnó mpye enyú dékaá ula mekomejɔ́ ayi ji ajɔ́ nnó, “Ɛkágé enyú délyaá mankwɔ́lé majye ami ásame né mmu ɲwe Ɛsɔwɔ.” Néndé mbɔ́gé dékwɔ́légé mami chánéné, déselé fɔ́ muú fɔ́ nnó aɲeá gemɛ apwɔ́ ayifɔ́, débwɛge fɔ́ mmye nnó nlú muú yina epófó ayina. ⁷ Yé muú nyú

ayi aneá geme apwóo nte ayifo apó. Unó uko ebi enyú déwyaá Eσωω ne áchyéé enyú, epó mbó? Ne mbógé achye enyú unó bina chyége, ulannó muú nyú adóo ebwó ewómé nnó, “Mbóó unó bi né uto bá?”

⁸ Wóó oh! Enyú bóó Kōrent déferé nnó déwyaá mé unó uko. Dékwé mé gefwa, ne délú afwa ewé esé delá depó. Eeh! Ebé yé nnó enyú délú afwa wáwálé nnó esé ntó débáné enyú dégbaré gefwa chóncho. ⁹ Né metóó wa, nferé nnó Eσωω abelé esé ángbá Kras né melú ewé elá epó ne enógé. Esé délú eké bóó abi ásoó mé mpa nnó áwáne, néndé elú eké ákpá esé ábelé gbóhónó né mbaá ayi mme meko chóncho ne makiénné Eσωω ágéne. ¹⁰ Nnó esé délú ukenkéné bóó gétúgé délú bóó utóó Kras? Yémbó enyú dése gemege nyú nnó dékaá unó uko gétúgé déchomé mmye ne Kras. Bóó mme áselé nnó esé délú jóó, yémbó enyú déselé gemege enyú nnó déwyaá eshye. Bóó ánógé enyú yémbó ábyaá esé. ¹¹ Kpaá té gébé eyigé na, gébé geko fó wó esé dégéne menyé manyé ne manaá manyú wó. Défyé lé uchálé mandeé. Gébé eyigé fó, bóó áchyegé esé efwyale. Ne gébé geko fó wó dégéne malu mambélé wó. ¹² Esé depye utóó ne eshye ne dégéne genó eyigé dényeé. Muú ajógé mejóó mebo ne esé, dénenémmye nnó Eσωω ájé ji. Bóó áké achyege esé efwyale, dékoge wye matóó. ¹³ Bóó áké áchóó esé mabó, déshugé ebwó meko melóméló. Ásélé esé nnó délú umpwapwané unó ne ujwaá ebi bóó ájyále ne uká.

¹⁴ Nsámé fó unó bina nnó mpye mekpo unóó egbáré enyú, nchyege lé enyú majyeé, néndé delú baá ba ne ngbóo ne enyú dóó. ¹⁵ Ne yé enyú débé

lé ne gejamégé bɔ́ɔ abi ájame enyú né meti Kras, tége nnó déwyáa lé muú ama ayi alú nte nyú. Me muú mpyéé enyú déchome mmye ne Kras ne nlu nte nyú, néndé me ne mbɔ́ɔ mbe ngaré enyú abya melóméló Kras. ¹⁶ Gétú eyigémbɔ nkpeáge enyú nnó dése gekágé neke ena. ¹⁷ Gégé ula bi me ntame Timoti eta enyú mbɔ. Ji alú maá wa, ne ngbóo ne ji dɔ́ɔ. Ji alu muú ayi dékage líi mmye ne ji né depɔré Ata Jisɔs. Achwɔgé, atée nye enyú unó bi me mpye ndere menkwɔlé Kras. Unó bina ne nlérege yéndé mbaá né machomele bɔ́ɔ Kras.

¹⁸ Enyú abifɔ, mmu agbeé enyú néndé déferé nnó me nchwɔ́ sé ewú. ¹⁹ Yémbɔ Ata akamégé nchwɔ́ ewú nana. Nchwɔ́gé nkágé nye mbɔgé utó Esɔwɔ úlú ne bɔ́ɔ gempóge bina, wa apyéé lé meno detú. ²⁰ Genó eyigé gélérege nnó Esɔwɔ alú mfwa muú gepɔ́fɔ denyaré mejɔ́ɔ élé uto bi Mendoó Ukpea echyegé ji nnó abe ne geɲwá eyigé Esɔwɔ akélege. ²¹ Ndé genó enyú dékélege? Dekwɔrege gepɔ́gé nyú, nnó me nké nchwɔ́ɔ eta nyú, nchwɔ́ pere manleré nnó me mbɔ́ɔ gejeé ne enyú, waá dékwɔ́rége fɔ́, me nké nchwɔ́ɔ, nchwɔ́ ne maá echyé? Nchyéé enyú efwyale?

5

Ubélé tametame né echomele bɔ́ɔ Jisɔs

¹ Ubé ɔh, nwú nnó bɔ́ɔ ábélege ubélé tametame né geluáge nyú. Ágaré me nnó muú nyú ama abelege ne mendée nte wuú. Gebobogé mechó ewé yeé bɔ́ɔ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ Jus alá ápyéé fɔ́. ² Ne enyú débwege manɲkɔ́ mfaá bwége né gefɔ́gé mechó ewé na? Pɔ́ gefɔ́gé mechó ewé enyú débɔ mamfyé

gepúgέ negbo na? Ferege muú ayi apyέέ gefógé mechó εwéna wáwá né geluáge nyú. ³ Yέ elé me nlá mpó εwú mbó, mendoó wa elú ne enyú, ne nsó mé mpa muú ayi apyέέ gefógé mechó εwé na nkane mbó mbεgέ εwú mpyέέ, né mabó Jisós. ⁴ Nkélege nnó enyú dékú echomele déchomége mbaá ama, mendoó wa εbέε ne enyú ne uto Ata Jisós ntó ubέε ne enyú, ⁵ défyέέ muú ubé yimbó né amu Danchōmeló nnó áwa menyammyε wuú, nnó Εσωω άféréε ji né εfwyale gabo né bií bi Jisós Kras akerege meso mansó mpa bós.

⁶ Mmyε mebwεge εlómé fó. Enyú dékaá fó nnó nekú némá ne nechós εbá, wyε ndere εκέké yist gachyέέ εpyέέ gejamége flawa amuale wó? ⁷ Débó mamferé muú yimbó ayi apyε gabo né geluage nyú. Ji alu εκέ yist ayi achós bréd. Depyεgέ mbó debέε nyε pópó εκέ bréd ayi alá pó ne yist. Ndere njósge mbó, nkaá me nnó enyú delú bréd meke néndé áwá mé Kras muú alú maá εgónme gepε ayi epaá koó upú. * ⁸ Ndere dényέ epaá εwéna, dényέ εwú ne bréd meke ayi alá ápó ne yist. Mmyε ké débε ne matós pópó ne dégarege wáwálé. Dényεgέ fó εwú ne gekwénege bréd ayi awyaá yist. Mmyε ké débεge fó ne gabo ne nchye ayi εsé débó déwyaá.

⁹ Né ηwe ayi me mbós mbe ntómé enyú, ngaré enyú nnó défa mbwa ne bós abi ábélege ubélé ne bós tametame. ¹⁰ Me njósge mbó, ntómé fó ne bós

---

* **5:7** Elú wáwálé nnó: Né Ijip, Εσωω agaré bóó Isrēli nnó, yéndé ula gepú áwa maá εgónme áse manoó mií áta manombi nnó ekiénné negbo echwógé εκoó úpú bwó koóge. Wyε gébé eyigémbó ntó, Εσωω ágaré εbwó nnó bréd ayi εbwó átyεge áfyεgέ fó yist (uka εbi upyέέ bréd amualé) nnó εbwó ályá melo Ijip wáwá.

abi álá kágé Εσωω. Εβωó abi ábélege ubélé ne βωó tametame. Abi ásee use, abi ánógé aló uka, ne abi ájoo éjo. Njógé mbω εbyennó nké enyú délyaá mme yina kánká. Yémbó njóó f́ mbω wó. ¹¹ Me nsá lé nnó enyú défa mbwa ne yéndémuú nyú ayi aké alú menjé né echomele βωó Εσωω ne ábélege ubélé ne βωó tametame. Yéé ayi asée use, ayi anógé aló uka, ayi alwérege ulwéré, ayi anyuú mmω akwene yéé ayi alú menjó. Dényégé yéé menyéé ne ufóó βωó bimbo.

¹²⁻¹³ Me mbωó f́ mansó mpa βωó abi álá pó βωó Εσωω wó. Elé Εσωω ne asóó mpa bwó. Βωó abi esé débωó mansó mpa bwó, elé ate aηme abi álu né echomele βωó Jisωs. Ndere elúmbω, pyege ndere ásámé né mmu ηwe Εσωω nnó, “Búge muú ubé yimbω atáné né geluágé nyú.”

6

Βωó Jisωs ájyεé f́ ne ate né eso

¹ Ulannó muú nyú abωgé mpa ne nte menjé, ajyé ne ji né eso, nnó βωó abi álá afyεé metωó ne Jisωs wω ne ápa? Ulánnó déla jyεf́ né mbaá ate βωó Jisωs nnó ákwyé enyú. ² Dékaá f́ nnó βωó Jisωs ne ápáne nyε mpa βωó mme wó, Ne mbωgé enyú ne desω mpa βωó mme, ulannó enyú délá kaágé kwyε ukéké dépω né metωó metωó nyú? ³ Enyú dékaá nnó esé ne dépáne nyε mpa makiénné Εσωω, pó mbω? Mbωgé dékaá mbω, εbyennó esé dékágé kwyéε ukéké dépω fa né mme. ⁴ Ndere elúmbω, mechó ekwégé nnó déjyε né mbaá βωó abi echomele βωó Jisωs ala sé nnó εbωó alú genó wω, nnó asó mpa nyú? ⁵ Me njógé mbω nnó mpyé mmyε egbó enyú. Nnó yé muú ama apó né geluáge nyú ayi awyaá denja mankwyεé dépω

ne atε aημε nyú? ⁶ Είλόμέ fό nnό nτε menημε abοgέ mechό ne nτε, akpá ji ayyé né eso kpaá τε atένégé né mβε ushu bόό abi álá áfyεέ metόό ne Jisσs wό nnό asό mpa bwό.

⁷ Nδere enyú dékpráne atε déjye né εcha eso, έlere nnό enyú dékwe mé dédo uwya mme. Ulánnό muú akεlege enyú mpa délá dékógé matόό? Ulánnό muú ányégé enyú upwόό délá dékógé matόό? ⁸ Yέmbο, nnό enyú délyaá bόό ákélégé enyú mpa, ányégé enyú upwόό, dékélégé bόό mpa, dényεé bόό upwόό cháchá ne até aημε nyú. ⁹ Kágé nnό bόό ube ányéé fό gefwage Εσωω. Έkágé muú ábwólé enyú, elú wáwálé nnό bόό abi ábélege ubele ne bόό támetáme, abi ánógé álό uka, abi ákwene malό, atε andé abi ábélege ne atε, ¹⁰ yé bόό abi ájoό ejό, abi ásée use, abi ányuú mmόό akwéné, abi álwεrege úlwréré, ne bόό abi áfoge unό bόό. Ufόό bόό bina ako ányéé fό gefwage Εσωω. ¹¹ Mbό ntό ne enyú abifό débο délú. Yέmbο Εσωω áshwóné enyú né gabo ayi dépyε délá bόό ukpea. Aσε enyú nnό delú cho né mβε ushu wuú. Apyεmbο, gétúgέ utόό bi Ata Jisσs Kras apyε ne utoό Mendoό Εσωω.

Se menyammyε wyε nógέ Εσωω

¹² Muú fό ákágé joό nnό, “Nkágé pyé yéndégenό eyi gejií me.” Wáwálé, yέmbο kaá nnό unό ukouko fό wό uchwόό né gelógálό wό. “Nkágé pyé yéndégenό eyi gejií me.” Yέmbο nkágé lyaá fό nnό genό gefό gebόό me deba, nla eké mεfwε mbaá geji. ¹³ Muú ayifό ákágé joό aké, “Εσωω akwyéé menyé nnό akpene né unε ne akwyéé unε nnό menyé akpene wyε.” Wáwálé, ne kágé nnό bií uma Εσωω achόό nyε unε chónchό ne menyéé. Yέmbο Εσωω

achyéε f3 mekwaá menyammyε nnó abεlege ubele támetáme ne b33 w3, achyéε mekwaá menyammyε nnó asé menyammyε yimb3 an3gέ Ata Jis3s. Ne elé Ata Jis3s ne áchérege menyammyε mekwaá. ¹⁴ Ne ndere Εs3w3 asεle uto bií apyε Ata akwile né negbo, mb3 nt3 ne ásélé nye ut3 bií apyε εsέ dékwile né negbo.

¹⁵ Enyú dékaá cháηéné nnó menyammyε nyú alú lé up3 menyammyε Kras. Nnó el3mb3, nnó muú asé gep3gέ menyammyε Kras acho ne menyammyε mendée εno? Ube! Εkágé be f3 mb3. ¹⁶ Enyú déb3 mankaá nnó mende achogé mmyε ne mendée εno, εbw3 ne mendée εno yimb3 ákwé eké muú ama, wyε ndere ásámé né mmu ηwe Εs3w3 nn3, “Εbw3 apeá ákwé eké muú ama.” ¹⁷ Ne muú ayi áchómé mmyε ne Ata, εbw3 ne ji ábεé met33 εma.

¹⁸ Lyágé mámbélégé ubélé ne b33 támetáme. Yéndé gabo chá ayi muú apyεé, ách33 f3 menyammyε wuú, yémb3 muú ayi ábelégé ubelé ne b33 támetáme, ach33 b3 lé menyammyε awuú jimb33. ¹⁹ Enyú dékaá f3 nnó menyammyε nyú álú lé melú ujw3lé Mendoó Ukpea w3? Elé Εs3w3 ne afyε enyú Mendoó Ukpea εwéna né mmyε. Enyú amb33 f3 w3 déb33 gemége nyú w3. ²⁰ Εs3w3 ana enyú ne gen3 εyigé geηεá geme d33 mamferé enyú né εfwyale. Ndere elúmb3, ségé menyammyε nyú dén3gέ Εs3w3.

7

Dépré neba

1 Góge me nshuú enyú meko né dépɔ etiré enyú désamé me.

Elú galógálɔ nnó mende achogé yé mmye ne mendée. * 2 Yémbɔ, té mbaá bɔɔ ábélege ubelé

támetáme dɔɔ, élmé nnó yéndé mende ábá awuú mendée ne yéndé mendée ntó ábá awuú menɔ.

3 Ne mende abó fɔ manshya mendée wuú ubelé wɔ, ne mendée ntó abó fɔ manshya menɔ wuú ubelé

wɔ. 4 Menyammye mendée apó fɔ awuú jimbɔɔ, alú lé ayi menɔ wuú. Ne menyammye mende apó ntó awuú jimbɔɔ, alú lé ayi mendée wuú.

5 Ndere elúmbɔ, ékágé nte ashya nte ubelé, ekosé nnó ebwɔ ákámege meko amá nnó alyaá kpé ate

né mboó gébé nnó anemmye mbaá Esɔwɔ. Ne gébé eyigémbɔ gékógé, ebwɔ abó mankére chónchó nnó

ékágé danchɔmeló apye ebwɔ akpé né mmuameno gétúgé alá akágé gbaré mmye bwɔ.

6 Me njógé mbɔ, epófɔ nnó ημερεge muú fɔ mekpo mme nnó abá neba, yémbɔ nchyege lé enyú majyεé.

7 Metɔɔ ebɔ egɔɔ me nnó yéndémuú abe ukwa eké me. Yémbɔ yéndémuú awyaá ewuú

echye ewé Esɔwɔ achyεé ji. Achyεé bɔɔ abifɔ eshye mampye géfógé genó eyigé na, achye abifɔ mampye

eyigé na.

8 Mbaá bɔɔ abi alú ukwa, ne akwi andée, ngárege ebwɔ nnó, élmé nnó ebwɔ ábagé fɔ neba, abe ukwa nkane me nlú.

9 Yémbɔ, mbógé ebwɔ ákágé gbaré fɔ menyammye bwɔ, ábá neba. Néndé elú galógálɔ nnó ebwɔ ábá neba ne nnó ájwyεgé

mmye.

---

* 7:1 Elú wáwálé nnó: Né gébége Pɔl, bɔɔ abifɔ né Kōrent áse nnó mamba neba álmé fɔ néndé muú ábagé neba ábɔɔ fɔ gébé eyigé ákuú ηwe, ne mangigé gejamége unó.

¹⁰ Né mbaá bɔ́ɔ abi abané neba, nkpeage ebwó nnó, mendée abagé menɔ, ékágé alyaá menɔ wuú neba. Mejɔ́ɔ ewé menjɔ́ɔ mbɔ na, epó́fɔ me, elé Ata jimɔ́ɔ ne ajɔ́ɔ; ¹¹ yémbɔ, mbɔ́gɛ mendée alyagé menɔ wuú neba; ábagé sé menɔ ayicha elé epɔ mbɔ wɔ, akéré mbaá menɔ wuú ebwó akwyéé depó. Ne ékágé menɔ ntó ábú mendée wuú né neba.

¹² Ne mbaá abifɔ abi abané bɔ́ɔ abi alá áfyéé matɔ́ɔ ne Kras wó, ngárége ebwó nnó yéndé menjme ayi ábáné mendée ayi alá áfyéé metɔ́ɔ ne Kras wɔ, mendée yimbɔ akámégé nnó ajwólégé ne ji, ékágé alyaá ji neba. Mejɔ́ɔ ewé menjɔ́ɔ mbɔ, étané membɔ́ɔ né metɔ́ɔ étané fɔ mbaá Ata wó. ¹³ Wyembɔ ntó, ne menjme ayi ábáné menɔ ayi alá fyéé metɔ́ɔ ne Kras wɔ alá abɔ́ɔ fɔ manlyaá ji neba wó, mbɔ́gɛ menɔ yimbɔ akámégé nnó ajwólége ne ji. ¹⁴ Me njɔ́gɛ mbɔ néndé, Esɔwɔ ajeé menɔ ayi alá fyéé metɔ́ɔ ne Kras wó gétúgɛ mendée wuú áfyéé metɔ́ɔ ne Kras. Ne ajeé ntó mendée ayi alá fyéé metɔ́ɔ ne Kras wɔ gétúgɛ menɔ wuú áfyéé metɔ́ɔ ne Kras. Mbɔ́gɛ elé pɔ́ mbɔ wó, Esɔwɔ asélé baá bwó eké baá bɔ́ɔ abi alá kágé Esɔwɔ. Ne ndere elúmbɔ, Esɔwɔ asé baá bwó ndere bɔ́ɔ bií. ¹⁵ Yémbɔ mbɔ́gɛ muú ayi alá fyéé metɔ́ɔ ne Kras wó, aké akélege manlyaá neba ne muú ayi áfyéé metɔ́ɔ ne Kras, ago ji ajye, néndé ébé epó ewé egbárége muú ayi afyéé metɔ́ɔ ne Kras nnó épye nnó alyaá ji neba. Esɔwɔ akú esé nnó débé né nesɔ. ¹⁶ Wɔ mendée menɔ ayi ófyéé metɔ́ɔ ne Kras kaá nnó getú jyéé ndɔ́fɔ menɔ wye akágé fyéé metɔ́ɔ ne Kras. Ne wɔ menɔ ayi ófyéé metɔ́ɔ ne Kras kaá ntó nnó getú jyéé, ndɔ́fɔ mendée wye akágé fyéé metɔ́ɔ ne Kras.

*Yéndemuú ábée wye ndere ji abo alu gemégé nnó
Esowó akuú ji*

¹⁷ Yéndemuú abe wye ndere ji abo alú gébégé Esowó akuú ji. Gé genó eyigé menlerégé né yéndé echomelé bós Jisós nnó apyégé mbo. ¹⁸ Mbógé asó mé muú nsó ne Esowó alé ku ji nnó abe muú awuú, ékágé ámuá mambi nnó asó ji nsó. Ne mbógé ntó nnó alú danso wó nsó gébégé Esowó akuú wó nnó obe muú awuú ómmyégé fó nnó asó wó nsó. ¹⁹ Yé ásó wó nsó, yé asó wó, ewémbó epye mechó wó. Genó eyigé geneá gepwós gelú élé nnó ónógé mabe Esowó. ²⁰ Ndere elúmbó, yéndemuú abe wye ndere ji alú gébégé Esowó akuú ji. ²¹ Nnó óbó olú memfwé gébégé Esowó akuú wó nnó obe muú wuú? Ekágé ochyéé geme jye efwyale getú eyigémbó. Yémbó, mbógé ógégé meti nnó óferégé geme jyéé nnó óbégé sé memfwé pyembó. ²² Kaágé nnó yé muú abó alú lé memfwé ne Esowó akuú ji nnó ábé muú wuú, né egbe ewé Ata apó mefwé. Elú ntó nnó muú ayi abó alá pó mefwé gébégé Esowó akuú ji nnó abe muú awuú, alú mefwé mbaá Kras. ²³ Tégé nnó, Esowó ana enyú ne genó eyigé geneá geme mamferé enyú né efwyale. Débegé fó afwé mbaá akwaá. ²⁴ Ndere elúmbó, yéndemuú abe wye ne Esowó ndere ji abó alu, gemégé nnó Esowó akuú ji.

Andée abí alá ba anó wó ne akwi

²⁵ Ne gógé menjós déporé bós abi alú ubwene. Genó eyigé me njógé mbo Jisós jimboós fó wó agáre me wó, yémbó ngárégé enyú ndere muú ayi Ata ágéne me meshwe apye me nlú muú ayi enyú dékágé neré metós ne ji.

26 Né úféré ba, elú galógáló nnó yéndemuú ábé wye ndere ji alú néndé efwyale eja nana dṵó. 27 Muú ayi ábáne mendée ékágé alyaá mendée wuú neba. Ne muú ayi álá alú dambá mendée, ékágé akélé mendée mamba. 28 Yé elé njógé mbṵ, mbógé muú abagé mendée apye fṵ gabo wó ne yé mesṵ mendée abagé menṵ apye fṵ gabo wó. Yémbṵ bṵó abi ábane neba, ágṵó efwyale. Ne nkelégé nnó mpye ékágé enyú dékpé né efwyale ewé ebwó ágéné.

29 Anme ba, góge mengaré enyú nnó gébé eyigé Esṵwṵ achyéé elá gachyéé gebye. Né getú eyigémbṵ, bṵó abi ábáné andée abe eké bṵó abi álá bá andée wó. 30 Bṵó abi áwyaá mesome, ábe eké bṵó abi álá pṵ ne mesome. Bṵó abi áwyaá nechóchó ábé eké bṵó abi álá pṵ ne nechóchó. Ne bṵó abi ákene gese ábé eké bṵó abi álá pṵ ne unó gese. 31 Muú ayi awyaá utṵó mampye fa mme abe ndere muú ayi ala nere metṵó ne unó mme wó.

32 Ne nkelégé fṵ nnó genó gechyege enyú efwyale né metṵó. Muú ayi álá bá mendée wó, afyéé metṵó wuú mampye utṵó Ata Jisṵs, ne akelege nnó apyéé utṵó bimṵ gefṵó eyigé metṵó egṵó ji. 33 Yémbṵ muú ayi ábané mendée anérége metṵó né unó mme, akelégé elé nnó ápye unó bi metṵó egṵó mendée wuú. 34 Ne gétú eyigémbṵ úféré bií ukwéné tyátyá. Wyémbṵ ntó ne mendée ayi ábané menṵ anerege metṵó né unó mme gétúgé akelege mampye genó eyigé metṵó egṵó menṵ wuú. Yémbṵ mendée ayi álá lú dambá menṵ, áfyéé lé metṵó mampye utṵó Esṵwṵ, ne áchyege geme jí geko mbaá Ata Jisṵs.

35 Unó bi me njógé mbṵ na, úlú elé mampṵó enyú, epṵfṵ nnó nshyaá nnó enyú dépyegé fṵ ubi

wó, nkélege elé nnó dépyege unó né meti ewé elu cho, défyε mekpo né depǎré Ata.

³⁶ Muú akpéégé gǎbwénégé mendée mambá, ne agéégé nnó gébé eyigé ji alú mambá mendée yimbó gelegé koó, ne ji akágé gbaré fǎ mmyε né depǎré ubelé, apyε ndere ji akélege abá mendée yimbó. Gabo apǎ mmu. ³⁷ Yémbó muú ajógé mé né metǎó wuú nnó ji ábáné fǎ mandée ayi ji abó alú mambá, ne yé genógé fǎ gepó eyi géténé ji nnó abá mendée yimbó, mbógé ji akágé gbáré mmyε jíí né depǎré ubelé, ashyagé nnó ábáné fǎ mendée yimbó apyε mechó melóméló. ³⁸ Ndere elúmbó, muú ayi ábáne gembwénégé mendée ayi ji akpéné mambá apyε mechó melóméló. Ne muú ayi alá bá wǎ, apyε mechó ewé elómé kpaá epwǎ amu.

³⁹ Mendée abǎó fǎ manlyaaá menǎ wuú neba, abá menǎ yicha ewé menǎ wuú alú membe wǎ, ekosé nnó menǎ wuú agbogé ne ji akágé ba menǎ yicha ndere ji akélégé. Ne menǎ yimbó abó mambe muú ayi afyεé metǎó ne Kras. ⁴⁰ Ne yé lé menǎ wuú agbogé ji ákágé ba ayicha, né metǎó wa nferé nnó elé nnó yé menǎ ayicha ábagé sé. Ne nferé nnó Mendóó Eǎwǎ ne echyεgé me majyε ami menchyεge mbǎ.

8

Menǎ genó né gepǎgé bǎó Jisǎs elé gejeé epǎfǎ defǎó

¹ Gógé me njǎó depǎré menyéé ayi bǎó apyε ure mbaá aló uka. Yéndémuú ajógé aké, “Eǎsé déwyaá defǎó.” Ndere ajógé mbǎ, abó mankaá nnó défǎó dékáge pyε muú abwεge mmyε. Genó eyi gépyε bǎó áwεne né depǎré Eǎwǎ elé gejeé. ² Muú ayi aféré

nnó ji akaá me yéndégenó chánchá, alú dankaa yé genó ndere ji abó alú mankaá. ³ Yémbó muú ayi agboó ne Ɛsɔwɔ ji ne Ɛsɔwɔ akaá ndere muú wuú.

⁴ Ndere elúmbó, déké déjógé mechó manyé menyéé ayi apyéé upé mbaá aló uka, esé dékaá nnó aló uka, ápó yé genó, ne nnó Ɛsɔwɔ alú lé ama. ⁵ Yé lé unó úlú né mfaánebuú ne fá mme, ebi bɔ́ó áséle nnó úlú b́ó Ɛsɔwɔ abi bwó ne yé elé b́ó Ɛsɔwɔ ne b́ó ata ájamé dɔ́ó, ⁶ esé dékaá nnó Ɛsɔwɔ álú lé ama. Ji alú Nte sé muú akwye unó uko ne akwye esé nnó dénógé ji. Ne déwyaá lé Ata ama ayi alú Jisɔs Kras muú unó uko ebi Ɛsɔwɔ akwyeé ukené ne ji. Ne ji ne achyegé esé genwá.

⁷ Yémbó bɔ́ó Jisɔs ako f́ó wó ákaá nnó aló uka apó yé genó wó. Bɔ́ó abifɔ́ abó ánógé aló uka kpaá te nnó mbógé ebwó ányégé menyéé ayi ápye upé mbaá aló uka, matɔ́ó bwó ágárégé ebwó nnó álú nóge aló uka. Ne elé matɔ́ó bwó ala bene wó, agare ebwó nnó apye gyé. ⁸ Ɛpɔ́fɔ́ gefógé menyéé ayi esé dényéé ne ápye esé débéé kwókwólé ne Ɛsɔwɔ. Délá dényéé ji wó yé genó gefɔ́ eyi genome esé gepó, yé dényéé ji apógé f́ó esé né meti f́ó.

⁹ Yémbó, ségé yé gébé nnó ékágé dése ebwɔnyé ewé Ɛsɔwɔ achyé enyú nnó dényéé yéndé gefógé menyéé, dépye aɲme abi alá ábené né depɔ́ré Ɛsɔwɔ wó ákpare ákwe. ¹⁰ Néndé muú ayi alá ábené né depɔ́ré Ɛsɔwɔ wó, agégé ndere wó ayi ɔ́kaá genó, ɔ́lú né ntoné aló uka ɔ́nyéé menyéé, ji ntó abɔ́ó geji manyé menyéé ayi áchyéé mbaá aló uka. * ¹¹ Ne

* **8:10** Elú wáwálé nnó: Né gepɔ́ge bɔ́ó Kōrent, melu ewé ájéle nya aló uka elé gekpékpégé gepú eyi gewyaá gejamégé baá upú. Baá upú abifɔ́ élé abi bɔ́ó ájwɔlegé ányéé menyéé ne yéndémuú akage kpe mmu anye menyéé wyeé.

mbógé anyégé menyéé yimbə ebyennó wə muú ayi
 əkaá genó əchə geɲwáge meɲme wyε ayi álá bené
 né depərə Éσωω wó, muú Kras agboó ntó getú jíí.
 12 Ɔpyége nte meɲme wyε ayi álá ábéné né dépóre
 Éσωω wó, apyégé gabo né genó eyigé metəó wuú
 egaré ji nnó gélú gyéé, ebyennó ópyé ntó gabo mbaá
 Kras. 13 Ndere elúmbə, mbógé menyéé ayi me nyéé
 akágé pyε meɲme wa apyε gabo, nyéé sé ji kánká
 nnó ékágé mpyε meɲme wa apyε gabo.

9

Unó bi áɲgbá Jisəs áwyaá ebwənyε mampyé

1 Me nwyaa ebwənyε mampyε yéndégenó eyigé
 gelu cho. Me nlú ɲgbá Jisəs Kras, nkpa amε yá
 ɲge Ata sé Jisəs wáwálé, ne enyú delu utóó bá bi
 mpyéé ndere Ata achyεgé me εshyε. 2 Yé bəó abifə
 álá ákaá nnó me nlú ɲgbá Kras wə, enyú ambəó
 dékaá wáwálé nnó me nlú ɲgbá Jisəs. Enyú délu
 gelo eyigé geleré nnó me nlú ɲgbá Jisəs Kras.

3 Gená, ne menshúgé meko mbaá bəó abi ákelégé
 manjəó nnó me mpófə ɲgbá Kras. 4 Esé dékwané
 mansε menyé ayi dényé mbaá bəó né utóó ebí esé
 dépyε. 5 Nnó esé dékwané fə mamba andée dékεne
 ne ebwə ndere Pita ne áɲgbá Jisəs abifə, ne aɲme Ata
 Jisəs ápyε wó? 6 Waá nnó wyélé esé ne Banabas ne
 débəó mampyε utóó ne amu sé gené dégé menyéé
 ayi dényéé? 7 Ndé muú be, ayi apyε utóó, anyéé
 né mmu gebagé nkú jíí? Muú ayi apεne genəó
 eyi géwəme umpome abó manyé umpomé bi genəó
 eyigémbə gewəme, wa mbə fə wó? Ne muú ayi
 ábame mpə, abó manyú nebεne mpə wa mbə fə wó?

⁸ Enyú déférégé fɔ nnó unó bí menjɔ́ mbɔ, utané lé né metɔ́ mekwaá. Mabé ayi Ɛsɔwɔ achyε Mosis agárege wye mbɔntó. ⁹ Mabε ayi Ɛsɔwɔ achyεé Mosis aké, “Muú áwégé fɔ meno mpɔ ayi apyεé utɔ́ né mekwɔ́ gébégé aké apyεé utɔ́ né mmu mekwɔ́.” Ɛkágé esé déféré nnó Ɛsɔwɔ abó ajɔ́ mbɔ atóo lé ne mpɔ ejiejí. ¹⁰ Nnó genó eyigé Ɛsɔwɔ ajɔ́ mbɔ getóo ne esé wó? Getóo ne esé wáwálé néndé muú ayi apené mbwé né mekwɔ́ ne ayi aferege mbwé ɛbwɔ́ ako ánerégé matɔ́ nnó mbɔ́ mekwɔ́ achyεge nyε awuú bwɔ́ mbwé. ¹¹ Esé depé depɔré Ɛsɔwɔ né matɔ́ nyú wye ɛké mbwé ayi muú apené né mekwɔ́, nnó elú mechɔ mebo ndere enyú dépóge esé ne unó bi menyammyε sé ákelegé? ¹² Mbógé enyú déchyεge unó mbaá atε bɔ́ abifɔ́ bɔ́ abi áwyaá ntó ɛbwɔnyε mansé ubi, nnó esé ntó dékwané fɔ́ mansé unó eta nyú ebi ujamé upwɔ́ yé ebi bwɔ́ wó?

Yémbɔ, esé défyε fɔ́ eshyε mangií enyú ubi, yé lé délú cho mangií. Esé dégígé fɔ́ unó bina dékógé lé metɔ́ nnó ɛkágé dépyε genó eyi gégbéé nnó bɔ́ awúgé fɔ́ abya Kras. ¹³ Enyú dékaá wáwálé nnó bɔ́ abi ápyε utɔ́ né mmu ɛcha upε Ɛsɔwɔ, áwú bwɔ́ menyéé átánégé lé ɛféé. Ne ampyε upε abi apyε upε né geluógé upéé Ɛsɔwɔ, awú bwɔ́ menyéé ntó átánégé né menyéé upε ayi bɔ́ áchyεgé. ¹⁴ Wyεmbɔ ntó ne Kras Jisɔs agáre nnó bɔ́ abi ágárege abya melóméló, awú bwɔ́ menyéé abɔ mantanege lé né mbaá bɔ́ abi áwuú abya melóméló.

¹⁵ Yémbɔ, nlú danse ɛbwɔnyε ewena mpyéé unó bi úlú cho mampyε. Yé elé nsame mbɔ, nsamé fɔ́ nnó enyú déchyε me ubi. Elú galógáló nnó me nkpe ngbo lé mbya ayi ngarege abya melóméló nla nselé

fó genó. ¹⁶ Me nkε ngárege abya melómélós ewémbō epyεé fó nnó me ndogé ebwó ewōme, néndé élé utóó bá εbi me mbóó mámpye. Ne mbógé nla ngaré abya melómélós yina wó, ebóó nye ne me. ¹⁷ Ebe nnó me mbóó ne mbō njyaá gεme ya nnó ngarege bóó abya melómélós, me mbō nkelege nsa. Yémbō me mbóó fó wó njyaá gεme ya wó, élé Eσωω ne ajyaá me ne áfyεé me utóó bíí né amu nnó mpyεgé. ¹⁸ Ne nsá wa alú nnó, né utóó bina? Ekosé metóó megómégó ewé menwyaá gétúgé ngarege bóó abya melómélós detú. Ngárege bóó abya melómélós ngige fó nnó achyεé me genó ndere muú ayi agarégé abya melómélós ábóó mangí.

¹⁹ Me mpó yé mefwé mbaá muú fó, yémbō nse gεme ya nkane mefwε mbaá bóó ako nnó mpyε gejamégé bóó áfyε matóó ne Kras. ²⁰ Me njyεgé mbaá ayi bóó Jus alú, nkwe eké muú Jus nnó mpyε ebwó áfyε metóó ne Kras. Ne njyεgé ntó né mbaá ayi bóó abi ákwōlege mabe Mosis alú, nkwe eké muú ayi ákwōlege mabe Mosis nnó mpyε ebwó áfyε metóó ne Kras, yé élé me nlá pó fó muú ayi ákwólégé mabe Mosis. ²¹ Njyεgé mbaá bóó abi álá kágé mabe Mosis, nkwe eké muú bwó nnó mpyε ebwó áfyεé metóó ne Kras. Ne yé élé nlá nkwólégé mabe Mosis epófó nnó nkwólégé fó mabe Eσωω, nkwalé, néndé nkwalégé mabe Kras. ²² Njyεgé mbaá bóó abi álá lú dambene né dépōré Eσωω, nkwe eké muú bwó nnó mpyε ebwó ábené né depōré Eσωω. Me mbwólége yéndé gefógé muú né mati mako nnó eβεgé kókógé mmyε mpyε yé abifō áfyε metóó ne Kras.

²³ Mēmpyεé unó bina uko nnó abya melómélós ajyεgé mbe nnó meso gébé me ntó mbō mejεé

εwέ abya melómélós achwṓós ne εwú mbaá bṓós abi áfyεέ matṓós ne ji. ²⁴ Enyú dékaá nnó mankwólé Εσωῶ alú eké metú gátélé. Bṓós abi ákrene wye ako álómege, yémbṓ, elé muú ama ne abṓós nsa. Gétú eyigémbṓ, kwólégé Εσωῶ chánéné nnó meso gébé débṓ nsa wye nkane muú ayi álómege gátélé abṓós nsa. ²⁵ Yéndémuú ayi akrene né metu gátélé, aselé gébé, akpomé mmye né mati mako. Apye mbṓ nnó abṓ nsa, ne nsa yimbṓ alú ayi áchṓge. Yémbṓ nsa ayi εsé bṓós Εσωῶ débṓós nye alú lé nsa ayi álá chégé fṓ τε kwyakwya. ²⁶ Gétú eyigémbṓ, ne me nlá nlómégé fṓ eké muú ayi álá pṓ ne genó eyigé anerégé metṓós wye mambṓ. Me mmye fṓ eké muú ayi amyεέ umyεέ adoó ukwekwε né mme detú. ²⁷ Mpye menyammye wa awuú ubalé nnó áwúgé ne me. Mpyεé mbṓ nnó ékágé me ngarége bṓós mekomejṓós Εσωῶ εbwṓ ábṓ nsa, membṓós nnó detu.

10

Pṓl akwelé mbeé mbaá bṓós Kṓrent nnó ékágé ápye genó eyigé bṓós Isrēli ápye nya ágene εfwyale

¹ Anme ba, nkelege nnó enyú détége genó eyi gépye nya ne ukwene ante sé gébége εbwṓ ákené ne Mosis né mashwṓné. Ndere εbwṓ akene ájyεέ geko gebame εbwṓ ako ne εbwṓ ako áchyaá ebéé mega megélé né mme. ² Ndere gekó gébamé εbwṓ, ne mánychyaá ayi εbwṓ áchyaá ebéé mega εwémbṓ, elúmbṓ lé manaá Εσωῶ ne εbwṓ áwṓós. Ne gefógé manaá ami εbwṓ áwṓós mbṓ, mánléré nnó εbwṓ álú áhkwólé Mosis. ³ Εbwṓ ako ányé gefógé menyεé ama ayi Εσωῶ achyεé εbwṓ. ⁴ Ne εbwṓ áko ányú ntó manaá ami Εσωῶ achyεé εbwṓ. Manaá mimbṓ

matanega né etaravé ewé ekene ne ebwó, ne etaravé ewémbo ebó elu lé Kras. * 5 Yé elé Esowó álere ebwó galógáló mbó, gejamégé ebwó ápye unó bi metáó enywónega Esowó. Gétú eyigémbo, Esowó awá ebwó, ne unkwó bwó úlá né mashwóné tyátyá.

6 Unó bi upyé mbó na, ulú elé manchyéé esé majyéé nnó ékágé esé débógé gejeé mampyegé gabo ndere ukwene ante sé ábó ápyeé. 7 Dénógé fó aló uka ndere ebwó abifó ábó ápyeé. Asá né mmu ηwe Esowó nnó, “Ebwó ájwólé, ányeé, ányuú ne ákwilé mme áls mámbéné mabée né mbe ushu meló uka.” 8 Ekágé esé ntó débélégé ubélé ne bóó tamétamé ndere ebwó abifó ábó ápyeé. Gétúgé eyigémbo, Esowó apyé délé bóó esaá meso eléé ágbo né bíí uma. 9 Ekágé dékpélé Kras ndere ebwó abifó ábó ákpélé ji, gétú eyigémbo Esowó ató mmyó enó ebwó ágbo. 10 Ne dénmenégé fó Esowó meso humm hummm ndere ebwó abifó ábó ápyeé ne ekiénné Esowó ewé ewáné bóó echwó wá ebwó.

11 Unó bina uko ebi upye nyá ne ebwó ulú lé mákwélé bóó mbée nnó ase gébé. Ne asá ubi né mme nnó achyéé esé majyéé, esé abi délú mbó né gébé eyigé na, eyi elá gachyéé mme abyé.

12 Ndere elúmbó, yéndémuú ayi aféré nnó aténé chánéné, ase gébé nnó ékágé akwé gébégé mmuámeno áchwógé eta wuú. 13 Kaágé nnó, yé mmuameno ayi achwóó eta nyú ayi alá lú gachwó mbaá ate bóó ápó. Esowó alu muú ayi dékage líí mmye ne ji. Déliíge mmye ne ji alyaágé fó nnó enyú dékpe né mmuámeno ayi apwóó eshyeé nyú. Yémbó, mmuámeno achwógé eta nyú, Esowó

* 10:4 Elú wáwálé nnó: Etáravé ewé ebó ekene nya ne bóó Jus, elé Kras Jimbo ne ákene ne ebwó.

achyεgέ ενyύ εshye εwέ dékoge metώ dépwώ mmuámeno yimbo.

14 Anme ba, ndere elúmbω, boóge délya aló uka manógé. 15 Enyú delú bώ abi dékágé genó, fērege, dégené nno, mechó εwέ me njώ mbω elú wáwálé. 16 Esé déké déteé negbóné Kras chónchó, détamégé Esωwó né mmώ ami. Ndere dépyéé mbω, déchome mmye, dékarege amo manoó Kras. Ne déké denyéé ntó bred ayi agyálé ubauba délerege nnó déchomé mbontó mmye, dékarege menyammye Kras. 17 Yé elé esé abi denyéé ntó bred yimbo déjamé, ntó bred yimbo alú lé ama. Ewéna éléré nnó esé ako décho mmye déla muú ama.

18 Tégé gepogé bώ Isreli, εbwó abi ányéé menyéé ure ayi ápye ure né mfaá gelúgέ ure, áchónege mmye ne Esωwó muú εbwó ánógé. 19 Ndé genó me njógé mbω fa? Nnó me njógé mbω lé nnó aló uka álú genó? Waá menyé ayi ápyéé ure mbaá aló uka ne álú genó? 20 Ngba, me njógé fώ mbω, njógé lé nnó ure ebii bώ abi álá pó bώ Jus ápyéé mbaá aló uka, ápyéé mbω lé mbaá aló nchye apyéé fώ mbaá Esωwó. Ne me nkelégé fώ nnó ενyú déchome mmye ne aló nchye. 21 Muú ákágé nyú fώ mmώ né amo Ata, ne ama anyúgέ ntó mmώ né amo aló nchye. Muú ákágé nyé fώ ntó menyéé Ata ne gébé gema anyégé menyéé aló nchye. 22 Ekágé esé dépye genó eyigé Esωwó ammye deboó. Nnó esé déwyaá εshye dépwó ji?

23 Muú fώ ákágé jógé aké, “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejigé me metώ.” Elú wáwálé, yémbω, kaágé nnó, unó uko fώ wó upoógé wώ. “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejige me metώ.”

Yémbɔ kaá nnó unó uko fɔ wó upye muú awené wɔ. ²⁴ Yéndémuú aferégé mampye genó eyi gepógé atɛ aɲme, epófɔ eyi gepógé jimbií wɔ.

²⁵ Nyégé yéndé menya ayi akpoó né gese. Dégigé fɔ mbaá ayi menya yimbɔ atané. ²⁶ Néndé ása né ηwe Εσωω nnó, “Εσωω ne abɔɔ mme ne yéndégenó eyi gelú né mme.”

²⁷ Mbógé muú ayi ála afyεé metɔɔ ne Kras wó, akúgé enyú menyεé déjyεgé, nyégé yéndégenó eyigé ji achyεgé enyú. Dégigé fɔ mbaá ayi menya yimbɔ atané nnó ékágé matɔɔ nyú áchyε enyú efwyale. ²⁸ Yémbɔ muú agárégé enyú nnó, “Menyεé yina elé ayi apyεé upε mbaá aló uka”, dényégé fɔ ji, nnó ékágé muú fɔ abɔ efwyale né metɔɔ ásé nnó enyú dépyε gabo. ²⁹ Me njógé mbɔ, épófɔ nnó nké enyú délyaá menyεé yimbɔ gétúgé dényégé débɔ efwyale né metɔɔ. Njógé lé nnó delyaá manyé menyεé yimbɔ gétúgé dényégé muú yimbɔ abɔɔ efwyale né metɔɔ wuú. “Ulánnó me nlyáge genó eyigé me mbɔɔ manyé gétúgé muú ayifɔ aferé nnó, ‘Muú anyεgé alú gyεé’.” ³⁰ Mbógé me nchyεge matame mbaá Εσωω gétúgé menyé ayi me nyεé, ulánnó muú áchɔɔ me mabɔ gétúgé menyεé ayi mbɔɔ me mbe ntamé Εσωω ne me nlé nyé?”

³¹ Yémbɔ kaá nnó yéndégenó eyigé wɔ ɔpyεé, yé wɔ ɔnyεé, yé ɔnyuú ɔbɔ mampye geji ndere gepyεé bɔɔ áfεgé Εσωω. ³² Σε gébé nnó ékágé ɔpyε genó eyi gepyεé bɔɔ apyεé gabo, yé bɔɔ Jus, yé bɔɔ Grek, yé εchomele bɔɔ Εσωω. ³³ Wyεmbɔ ne me mmyεé nnó mpyεé metɔɔ εgógé yéndémuú né yéndégenó eyigé me mpyε. Me nkelégé fɔ mampye genó eyi gepogé lé me mbií. Me mpyε eyi gepogé bɔɔ ndere Εσωω

akágé feré ebwó né efwyale gabo.

11

¹ Ndere elúmbò, kwólégé ntó gekágé neke ya wye ndere me nkwólége eyige Kras.

Gefó eyigé andée ábó mambé né echomele bó Kras

² Me nfége enyú néndé déteé me né yéndegenó ne dépye unó wyéé ndere me mbò nleré enyú. ³ Yémbò nkelégé mampye enyú dékaá cháñéné nnó Kras ne alú mekpo mbaá ande ako, mende ne alú mekpo mbaá mendée. Ne Esòwò alu ndere mekpo mbaá Kras. ⁴ Yéndé mende aké anenémmye né echomele bó Kras, yé aké agarege mekomejòó ayi atane mbaá Mendoó Esòwò, akweregé mekpo wuú ebyennó achyegé mbò lé mekpo unó mbaá muú kpaá wuú. ⁵ Ne yéndé mendée aké anenemmye, yé aké agarege mekomejòó ayi atane mbaá Esòwò álá akwere mekpo wuú wó, achyegé mbò elé mekpo unó mbaá muú ayi alu ndere mekpo wuú. Alú wye eké akpalé ji mekpo. ⁶ Ndere elúmbò, mbògé mendée akelégé fó mankwere mekpo wuú, ákpe ákpale mekpo wuú. Yémbò, mbògé ji akaá nnó elú elé mekpo unó eta wuú mankpale mekpo akw-erege mekpo wuú. ⁷ Ne mende abó fó mankwere mekpo gébégé aké anenemmye wó. Néndé Esòwò akwyéé mende nnó ábé eké jimboó, achyegé Ji ηγο. Yémbò mendée afyéé lé mende ηγο mmye. ⁸ Néndé Esòwò ase fó membea mendée ne akwyéé mende wó, asé lé ayi mende ne akwyéé mendée. ⁹ Elú wye ndere Esòwò álá akwyéé fó mende gétúgé mendée wó. Akwyéé mendée gétúgé mende. ¹⁰ Gegé ula bi mendée abó mankweré mekpo wuú, manlerege

nnó mende ne abɔ́ uto né eta wuu. Apyεgembɔ matoó asɔ́ fɔ́ makiénné Ɛsɔ́wɔ. ¹¹ Yé ndere elúmbɔ, ɛsé abi défyéé matoó ne Kras, mendée abó fɔ́ mantene ushu ushu bií wó. Abó mantene ne mende. Ne mende ntó abɔ́ fɔ́ mantene ushu ushu bií wó. Abó mantene ne mendée. ¹² Yé lé asle membea mende ne akwyéé mendée, yé mende fɔ́, apó fa mme ayi mendée álá byéé ji wó. Ne elé Ɛsɔ́wɔ ne akwyéé unó uko.

¹³ Ɛnyú ambɔ́ déferege dégené nnó elɔ́mé fɔ́ nnó mendée anemmye eta Ɛsɔ́wɔ ewé álá we gebugendéé né mekpo wó. Elɔ́mbɔ? ¹⁴ Né mme yina, dége mbɔ́ nnó mende abege ne mejwe metyemetye, achyge mbɔ́ lé mekpo unɔ́ né geme jíí, ¹⁵ ne nnó mendée abege ne mejwe metyemetye, efye ji ulɔ́ né mmye. Néndé Ɛsɔ́wɔ achyε mendée mejwe ewémbɔ́ nnó ebe ndere genó eyi gekwerege ji mekpo. ¹⁶ Ne mbɔ́gé muú fɔ́ aké akélege manyéé mbeé né mechɔ́ ewe, mengarege ji nnó ɛsé anɔ́ba Kras depó sé ne gepɔ́ eyigé cha manleré ndere anógé Ɛsɔ́wɔ yé machomele bɔ́ Kras apó ne geji.

Bɔ́ ɛchomele Kras né Kɔ́rent ányéé menyéé Ata né meti ewé elápó cho

¹⁷ Né mechɔ́ ewé me nchwɔ́ ngaré enyú, nfege fɔ́ enyú, néndé enyú dechwɔ́gé chónchó ndere bɔ́ Jisɔ́s, déchwɔ́ fɔ́ né galógáló, déchwɔ́ manchɔ́ depó chɔ́. ¹⁸ Ne genóge mbe gélú nnó, agaré me nnó enyú déchwɔ́ge chónchó né ɛchomele nyú manógé Ata, déjwalege matoó matoó ne anɔ́ya. Ɛkágé be wáwálé. ¹⁹ Anɔ́ya ábɔ́ mambe metɔ́ metɔ́ nyú. Abegé mbɔ́, ákágé nyε muú ayi akwalege Jisɔ́s wáwálé. ²⁰ Mengε mbɔ́ nnó gébégé enyú déchwɔ́ge chónchó nnó dényéé menyéé Ata, yémbɔ́

ji f3 w3 enyú déchw33 manyeé w3. ²¹ Genó eyigé enyú dépyeé gelu nnó, yéndémuú awenege manye menyé awuú, ateé f3 ate aηme abif3. Ndere dépyemb3, abif3 anyeé, anyuú akwene, abif3 ag-boó mesa. ²² Chaá! Nnó enyú dép3 ne upú ebi enyú dékágé nyege menyéé, dényuú mm33 wyéé? Ne ulánnó enyú débyaá echomele b33 Eσωw3, déchyege mekpo un33 mbaá abi álá p3 ne genó. Enyú dékelege nnó me mpyeé nnó ne enyú? Dékelege memfeé enyú né gef3gé mecho ewé? Ngba, nkágé pye f3 mb3.

Menyéé Ata Jis3s

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; Luk 22:14-20)

²³ Unó bi Ata alere me, ubi ne menlere enyú, nnó né utuú bi achyeé Ata Jis3s mankwaá, ab3 ntó bred, ²⁴ áchyege matame mbaá Eσωw3, agyá ntó bred yimb3 ubauba, aj33 aké, “Gége menyammye wa na, me nchyege né gétúgé enyú yéndégébé déké dénye ji, pyége wyé na mantége negbo na.” ²⁵ Wyémb3 ntó ne gébége anere menyéé manye, ab3 amo ne mm33 mmu aj33 aké, “Amo yina alú gep3 eyi gelere menomenyéé meke ewé Eσωw3 anyeé ne enyú. Menomenyéé ewéna eké ne manoó ama. Ne yéndégébé déké dényuú mami, pyege wyémb3 mantége negbo na.” ²⁶ Ne yéndégébé enyú déké dényeé bred yina, dényuú mm33 ami malú né mmu amo yina, dégarege mb3 lé negbone Ata kpaá te ji achw3.

²⁷ Né gétú eyigé na, yéndémuú ayi anyeé bred yina, anyuú mm33 ami na né meti ewé elá echyege enógé mbaá Ata, akwe mpa né met33 wuú néndé ábyaá mb3 lé menyammye ne manoó Ata. ²⁸ Ndere

ελύμβω γένδέμουú abó mβε áchééré metáó wuú, ne anyεέ brεδ, anyuú mmáó ami malu né mmu amo. ²⁹ Néndé muú ayi anyεέ brεδ yina, anyuú mmáó mina álá kágé, fερε nnó unó bina utεné né menyammyε Ata, akelege mbó lé εfwyale né gemε jíí. ³⁰ Gέ ulá bí gejamégé báó né metáó metáó nyú amεé, abifó áwyaá gepwa ne abifó ntó agboó. ³¹ Yέmbó εsé débágé mβε déchérege matáó se chánéné, Ata achyεge fó εsé εfwyale. ³² Εσωω achεrege depó etiré sé, agege nnó délú gyεέ, apyεé menyammyε sé awuú ubale nnó né bíí bi ji asáó mpa, achyεge fó εsé εfwyale chónchó ne báó abifó.

³³ Né gétú eyigémbó, aημε ba, γéndégébé déchwágé chónchó manyε menyεé Ata, debó mangile atε. ³⁴ Mbágé mesa aké ammyε muú, abó mβε anyεέ menyεé né gepú jíí, nnó gébégé εnyú dechwágé chónchó ékágé dépyε genó eyigé Εσωω achyεgé εnyú εfwyale. Ne depó etiré délaá, membáó nchwágé ngarege nyε εnyú.

12

Εchye εwé Mendoó Ukpea εchyεge

¹ Aημε ba, nana nkelege mampyε εnyú dékaá chánéné depóré unó bi Mendoó Ukpea εchyεge báó uto nnó ápyεgé. ² Εnyú dékaá nnó gébégé εnyú dela delú danfyε matáó ne Jisás, anyua εnyú denó mewaá, dela nógé lé aló uka, unó bi ula ujógé mejóó. ³ Ndere ελύμβω, nkelege mampyε εnyú dékaá nnó γένδέμουú ayi Mendoó Εσωω ελύ ne ji ajógé fó nnó, “Jisás óbáó wyεέ.” Ne yε muú fó ntó ákágé jóó fó nnó, “Jisás ne alú Ata”, mbágé Mendoó Ukpea εlá epó ne ji.

⁴ Kaágé ntó nnó unó bi Mendoó Ukpea echyεge bɔ́ uto nnó ápyεge úlú ufɔ́ ufɔ́. Yémbɔ wye lé Mendoó Ukpea εwú εma ne echyεge εbɔ́ uto mampye unó bina uko. ⁵ Matɔ́ ami εsé dépyεé mbaá Ata malu ufɔ́ ufɔ́, yémbɔ wye lé Ata wu ama ne εsé ako dépyεé utɔ́ bií. ⁶ Mati ayi εsé dépyεε utɔ́ mbaá Εσωω álú ufɔ́ ufɔ́ yémbɔ wye lé Εσωω wu ama ne apye utɔ́ né γεηwáγε yéndémuú sé. ⁷ Mendoó Ukpea echyεge uto mbaá yéndémuú sé nnó déσε ubi dépyεge utɔ́ εbi upogé bɔ́ ako. ⁸ Mendoó Ukpea echyεge muú ayifɔ́ uto manjɔ́ mejɔ́ Εσωω ne denγα. Muú ayifɔ́ echyεge ji uto manlere unó bi Εσωω apye ji akaá. Wye lé Mendoó Ukpea εwú εma ne echyεge εbɔ́ utó mampye utɔ́ bina. ⁹ Mendoó Ukpea wú εma, echyεge muú ayifɔ́ utó mamfyε metɔ́ ne Εσωω kpaá te ápyεé genó εyigé ji ágige. Muú ayifɔ́ echyεge ji utó mampye bɔ́ abi amεé ufɔ́ ufɔ́ mameé átoógé. ¹⁰ Mendoó Ukpea echyεge muú ayifɔ́ utó mampye ufélekpa, muú ayifɔ́ echyεge ji utó mangarege genó εyigé getané mbaá Mendoó Εσωω. Ayifɔ́ echyεge ji utó mankaá unó bi utanege mbaá Mendoó Εσωω ne εbi ulá utanege fɔ́ mbaá Mendoó Εσωω. Ayifɔ́ echyεge ji utó manjɔ́ ufɔ́ mejɔ́ εbi yé jimbɔ́ álá kágé fɔ́. Ne ayifɔ́ ntó echyεge utó mangare ulaá ufɔ́ mejɔ́ εbimbɔ́. ¹¹ Unó bina uko elé wye Mendoó Ukpea wú εma ne echyεge εsé utó nnó depyεge ubi. Ne echyεge yéndémuú εbií utó cha ndere εwú εκέlege.

Ankwale Jisɔs álú εκé upɔ menyammyε uchaucha né menyammyε ama

¹² Dékaá nnó menyammyε mekwaá awyaá upɔ uchaucha. Ne yé elé upɔ menyammyε ujame dɔ́,

ucho upye lé menyammye ama. Mbəntó ne Kras alú. ¹³ Esé abifó délú bəó Jus, abifó bəó Grek. Bəó abifó álú áfwε abifó ápó. Yémbə gébégé awyaá esé manaá né utó Mendoó Ukpea ewémbə εma, esé ako dékwe eké menyammye ama ne Εσωω άpye esé ako désε Mendoó εma.

¹⁴ Ne dépεge menyammye mekwaá ápó fó lé ne gepəge menyammye gema, awyaá upə ge-jame. ¹⁵ Désε nnó geke geke, “Me mpó fó gepəge menyammye néndé me mpó fó εbwə” ewémbə εpye fó nnó geji gebεge fó gepəge menyammye, waá εpyεé? ¹⁶ Ne mbəgé εtu eké, “Me mpó fó gepəge menyammye néndé me mpə fó dambənyi, ewémbə εpye fó nnó εwu εβεge gepəgé menyammye, waá εpyεé?” ¹⁷ Ne mbəgé menyammye meko abε lé dambənyi jiji, mekwaá abə awuú mbə mbaá ne ndé? Ne mbəgé menyammye meko ntó abε élé εtu εwuεwu mekwaá abə awuú mbə, gebε ne ndé? ¹⁸ Ndere elúmbə, Εσωω akwyεé menyammye mekwaá né upəupə, ne abelé yéndé gepə ndere ji akεlege. ¹⁹ Ne mbəgé upə bina uko ubə ubε lé gepə gema, menyammye abə abεé fó. ²⁰ Ndere elúmbə, menyammye mekwaá awyaá upə gejame, yélé upə ujame menyammye alú élé ama.

²¹ Gétú eyigémbə dambəónyi ákágé jəó fó ne εbwə nnó, “Okágé poó fó me.” Yé mekpo ékágé jəó fó ne uka nnó “Okágé poó fó me.” ²² Yémbə wáwálé álu nnó, upó menyammye εbifó εbi esé déferé nnó upó ne εshyεé dékágé jwəlé fó ewé ubi ula pó. ²³ Ne upə menyammye εbi esé désεle nnó upə ne énógé, ubi ne esé dénógé dəó. Ne εbi esé déla kelé nnó ubi ubε fuú ne esé dékwerege chánéné, ²⁴ ewé déla dépye fó mbə, ne upə εbi uləme

δός. Yέμβω Εσωω achoné upō menyammye bina mbaá ama, ne achyεέ ένόγέ mbaá ebi ula upō ne ένόγέ,²⁵ nnó upōó menyammye ubεgέ fō ne angya, ucherege lé atε. ²⁶ Mbōgέ gepōgέ menyammye gema geké gegene εfwyale, εbifō uko ntó ugene εfwyale chónchό ne geji. Mbōgέ gepō gema gebεge ne ένόγέ εbifō uko ntó ubεέ ne nechόchό chónchό ne geji.

²⁷ Wyembō ntό ne menyammye Kras álú. Ne yéndemuú nyú alú gepōge menyammye wuú. ²⁸ Ne Εσωω achyεέ yéndemuú gefōgέ utόó bíi né εchomele bόó Kras. Ntoό ενίνέ mbe elé άngbá Jisōs, matoό apea elé bόó εκpávέ Εσωω, matoό ulεέ elé, anlere mekomejόó Εσωω. Ne abi akwōlege elé bόó abi apyεέ ufelekpa, abi apyεέ bόó mameé atoόge, abi apogé bόó, abi άpele ndere utόó Εσωω ukene, ne abi ajόgέ ufόó mejόó ufόó ufόó ebi εbwόó ambόó álá kágé. ²⁹ Nnó bόó ako ne álú άngbá Kras? Ngba! Nnó bόó ako ne álú bόó εκpave Εσωω? Ngba! Nnó bόó ako ne álú anlere mekomejόó Εσωω? Ngba! Nnó bόó ako ne άpyεέ ufélekpa? Ngba! ³⁰ Nnó bόó ako ne άpyεέ bόó mameé atoόgέ? Ngba! Nnó bόó ako ne άjόgέ ufόó mejόó ufόó ufόó? Ngba! Waá nnό bόó ako ne άgarege ula ufόó mejόó bina? Ngba! ³¹ Yέμβω, genό eyigé débόó manere matoό wyε δός gelú nnό Εσωω achyε enyú unό bi ulōme δός upwόó εbifō.

Gōgέ me ngáre enyú meti εwé εlōme επwόó mati ako.

13

Gejeé gejeá gepwō unό uko

¹ Mbogé ébégé nnó me nkágé jǒó ufǒó mejǒó mme meko ne ewé makiénné Eṣṣwǎ, ne nlá mbǒó gejeé ne bǒó wǒ, mmpyε lé mejǒó dǔtú eké kálánká yé eké ubyaubya. ² Yé εβε lé nnó Eṣṣwǎ achyε me utó mangarege bǒó mekomejǒó ayi atane eta wuú, ne yé nkaá unó Eṣṣwǎ uko chónchó ne εbi úlú bibií, ne yé mfyé lé metǒó wa ne Eṣṣwǎ dǒó ndere ékágé pyε me njǒó ne makwε nnó ákwilé malu bwǒ ájyε né mbá yicha, ne nla mbǒó gejeé ne bǒó wǒ, mpǒ yé genó. ³ Ne yé nkpa lé unó bi me nwyaá uko nkáre mbaá ubya bǒó ne yé nchyε ntó lé gemyε ya mbaá bǒó nnó ásó né mewε gétúgé depǒré Eṣṣwǎ, ne nla mbǒó gejeé ne bǒó wǒ mbǒó yé nsa fǒ.

⁴ Muú ayi abǒó gejeé ne bǒó ágbárege metǒó, ne apyε galǒgǒl ne bǒó ammyε fǒ demboó, apó fǒ ne nepa, ne abwεgé fǒ mmyε. ⁵ Apyεé fǒ nenǎ. Apyε fǒ genó eyi gepoge lé jimbií, asǒó fǒ metǒó wáwá, ábélégé fǒ depǒ debodebo né metǒó. ⁶ Gefǒgé muú yina, abεé fǒ ne nechǒchǒ gébégé bǒó aké apyεé gabo. Abεé ne nechǒchǒ gébégé bǒó aké apyεé genó eyi gelú cho wáwálé. ⁷ Muú ayi abǒó gejeé ne bǒó, abyaá depǒ debodebo deko etiré bǒó ápyεé, akamege nnó bǒó apyε nyε galǒgǒl, anerege metǒó nnó εbwǒ akwǒrégé nyε gepǒgé bwǒ ne akoge metǒó né unó bi εbwǒ apyε yéndégébé.

⁸ Muú ayi abǒó gejeé ne bǒó, agboó ne εbwǒ yéndégébé. Gébé gechwǒ nyε eyigé uto εbi bǒó agárege genó eyigé getane mbaá Mendoó Eṣṣwǎ ubyεé, uto bi bǒó ajǒgé ufǒó mejǒó εbi alá kágé ubyεé, uto bi bǒó ákage unó Eṣṣwǎ uko ubyεé nyε. ⁹ Néndé unó bi εsé dékaá, dékaá dénere wǒ, ne mekomejǒó Eṣṣwǎ ayi dégárege, dégarege fǒ ji

dénere, ¹⁰ yémbɔ, gébé gékwónene nyε eyigé Εσωω apyε nyε esé dékaá unó bina uko. Ne unó bi déla dékaá denere wó, ubyεé nyε.

¹¹ Gébégé me nlú mamane, njógé mejóó eké mamane kɔó, nferεge depɔ eké mamane kɔó ne mpyεé unó eké mamane kɔó. Ne nana ayi nlé mmyε muú, nlyaaá depɔre dembane. ¹² Esé dégene unó nana mmyε bomebome eké muú ayi apele unó né εφέ εwé ελά εgenege cháηéné. Yémbɔ gébé gechwó nyε eyigé esé détuúge amε dégene unó uko cháηéné. Nana me nkaá fó unó uko nnere wó, yémbɔ gébé gebεé nyε eyigé nkágé unó uko kpa, wyε ndere Εσωω akaá me.

¹³ Mankwya mejóó εwé na alu nnó, unó úlú ulεé εbi ula ubyεé τε kwyakwya. Unó bina εlé metɔó mamfyε ne Εσωω, manεré metɔó ne Jíi ne mambɔ gejeé. Yémbɔ genó eyi gejeá né unó bina ulεé εlé gejeé.

14

Echyε εwé Mendoó Ukpea εchyεge

¹ Mmyεge mambɔ gejeé ne atε, ne mamkpane ntó gechyεé nnó debɔ echyε εwé Mendoó Ukpea echyεge cháchá echyεé εwé εpyε muú agarege genó eyigé getane mbaá Mendoó Εσωω. ² Néndé muú ayi ajógé mejóó εwé ji álá kágé, ajógé lé ne Εσωω ajógé fó ne akwaá, yé muú fó ákágé yé genó eyigé ji ajógé, néndé ajógé lé unó Εσωω εbi úlú bibíi ndere Mendoó Ukpea εchyεge ji εshyεé. ³ Ne yéndémuú ayi agarege mekomejóó ayi atanege mbaá Mendoó Εσωω, ajógé genó eyigé akwaá áwú, ne mejóó wuú épóge bɔó εfyεé εbwó εshyε ne ekwenege εbwó matɔó. ⁴ Muú ayi ajógé mejóó εwé ji álá kágé, apógé

lé geme jíí, ne muú ayi agarege mekomejṓó ayi atane mbaá Ẹsṓwṓ apógé echomele bṓó Kras.

⁵ Ẹbṓ ẹlṓme nnó enyú ako déjṓgé mejṓó ufṓó ufṓó ẹwé délá dékágé, yémbṓ menkelege nnó enyú dégárégé lé mekomejṓó ayi atane mbaá Mendoó Ẹsṓwṓ. Muú ayi agarege mekomejṓó ayi atane mbaá Mendoó Ẹsṓwṓ aṣea geme apwṓó ayi ajṓgé ufṓó mejṓó ẹbi ji alá ákágé. Ẹkosé nnó muú abege ayi agarege ulaá mejṓó ẹwémbṓ nnó apogé bṓó echomele Jisṓs. ⁶ Aṣme ba, mbṓgé me nchwṓge mbṓ mantame enyú, ne nké njṓgé lé ufṓó mejṓó ẹbi nla nkágé, ẹwémbṓ epóge mbṓ enyú nnó? Yémbṓ ngarege enyú, unó uké ẹbi Ẹsṓwṓ alere me, yé ẹbi ji apye me nkaá, yé mekomejṓó ayi atane eta wuú, yé ẹbelé manlere enyú mekomejṓó Ẹsṓwṓ ẹwémbṓ ne elú genó eyi gepogé enyú.

⁷ Wyembṓ ntó ne elú ne unó mabeé nkane embya ne nenke unó bi ulá upó ne geṣwá. Muú aké afṓmege embya, byṓgebyṓge yé aké akwele elé nenke byṓgebyṓge muú apyembṓ nnó ne akaá genó eyigé ji akwele? ⁸ Mbṓntó ne mbá bee alú. Mbṓgé muú afṓmege ji byṓgebyṓge, ndé muú akpomege mmye manjye bee? ⁹ Mbṓntó ne elú ne enyú ambṓó. Mbṓgé enyú deké dégarege mekomejṓó né mejṓó ẹwé délá dékágé ula, epyémbṓ nnó ne bṓó ákaá genó eyigé enyú dejṓgé? Déké dépyéé mbṓ dechṓó gejulé nyú mme detu. ¹⁰ Elú wáwálé nnó ufṓó mejṓó uja fa mme ne yé ẹwé bṓó ajṓgé élá epó ne ula epó. ¹¹ Yémbṓ, mbṓgé me nkágé fṓ ulaá mejṓó ẹwé muú ajṓgé muú yimbṓ abéé menkéé menkéé eta wa ne mentó mbéé menkéé menkéé eta wuú. ¹² Nṓere elúmbṓ, tee mbaá enyú dékpane gechyéé

mambɔ echyε εwé Mendoó Ukpea echyεgέ mmyεgέ nnó debɔ élé echyε εwé echyεgέ enyú uto mampógé εchomele bɔ́ Jisɔs εwεné.

¹³ Gétú eyigémbɔ, muú aké ajógé gefógé mejɔ́ εwé ji álá ákágé ula, anemmyε mbaá Εσωω nnó achyέ ji echyέ εwé echyεgέ ji uto mangáre ulaá gefógé mejɔ́ εwémbɔ. ¹⁴ Néndé, mbɔgέ me nke nnenemmyε né ufɔ́ mejɔ́ εbi nla nkágé ula, nnεne chónchó ne mendoó wá. Yémbɔ né metɔ́ wa nkágé yé genó eyigé me njógé. ¹⁵ Ndere elúmbɔ, memyε mbɔ nnó? Nane mpyέ, menεne nyε mmyε ne mejɔ́ εwé me nla nkágé ula yémbó nnεne ntó mmyε ne mejɔ́ εwé menkágé. Nkwane makwa né mejɔ́ εwé menla nkágé ula nkwane ntó ne mejɔ́ εwé nkágé. ¹⁶ Ne mbɔgέ muú aké anenemmyε choncho ne mendoó wuú afεge Εσωω né mejɔ́ εwé ji álá kágé ula, εpyεmbɔ nnó ne muú ayi álá kágé depɔré Εσωω akame aké, “Amen” τε mbaá ji álá wuú f́ geno eyigé ájoge. ¹⁷ Εkágé bε nnó ẃ ɔtamege Εσωω chánéné yémbɔ εpogé f́ muú yifɔ́ cháchá.

¹⁸ Ntamege Εσωω nnó membɔ́ njógé mejɔ́ εwé nla nkágé mpwɔ́ enyú ako. ¹⁹ Yémbó mbεge né mmu εchomele bɔ́ Jisɔs, nkelége nnó njɔ́ lé uchu uta εbí bɔ́ ákágé ne nnó njógé uchu dεlé ufya εbí bɔ́ álá ákágé ula.

²⁰ Aημε ba, défεrege sé unó eké ambane. Bεgέ kenékéné eké ambane abi álá kágé pyε gabo, ne fεrege unó eké bɔ́ abi ábené. ²¹ Asa né mmu ηwe Εσωω nnó Εσωω aké, “Nsele nyε bɔ́ malɔ ayicha abi ájɔgέ ufɔ́ mejɔ́ εbichá, njɔ́ mejɔ́ ne bɔ́ ba. Yémbɔ bɔ́ ba áwuú f́ genó eyigé me njógé ne εbwó.”

²² Ndere elúmbò, manjógé menjòó ewé muú alá kágé ula, alú elé gepò eyigé Esòwò alerege utoó bií mbaá bòó abi alá lu dafyéé metòó ne Jisòs Kras épó fò abi áfyéé metòó ne ji. Mangarége mekomejòó ayi atanege mbaá Esòwò, alú lé gepò eyigé Esòwò alerege utoó bi mbaá bòó abi áfyéé metòó ne Kras Jisòs épó fò mbaá abi alá fyéé metòó ne ji wó.

²³ Ndere elúmbò, mbògé echomele bòó Kras achwògé mbaá ama, yéndémuú aké ajógé elé mejòó ewé muú alá ákágé, ne muú ayi alá ákágé depòré Esòwò, yé ebelé muú ayi alá afyéé metòó ne Esòwò wò achwògé eféé, ajógé fò nnó enyú ako delú bòó ubwòó? ²⁴ Yémbò, yéndémuú nyú aké agarége mekomejòó ayi atane mbaá Esòwò, ne muú ayi alá ákágé fò depòre Esòwò yé ayi alá áfyéé metòó ne Esòwò wò achwòge eféé gébé eyigémbò, jimboó ákágé chánéné nno ji alú pye gabo né mbaá unó uko ebi jimboó awuú enyú déjógé. Ne unó bi ji awuú upye nye ji akaá nnó akpene nye né unòó mpa Esòwò. ²⁵ Mekomejòó Esòwò ápye nye yéndégenó eyigé gelu bibíí né metòó wuú gelá gbògòó. Epyegembò ji atome nye mano mme anógé Esòwò ajòge aké, “Elú wáwálé nnó Esòwò alú metòó metòó nyú.”

Echomele bòó Kras énogé Esòwò né meti melóméló

²⁶ Añme ba, mechò ewéna elúmbò nnó? Elú nnó dechwògé chónchó né echomele bòó Kras yéndémuú akpome mmye mampye genó eyigé Esòwò achye ji utó nnó apye. Muú ayi akágé ekwò mankwaá ákwaá, ayi akágé manlere bòó mekomejòó Esòwò álere. Ne ayi akaá genó eyigé Mendoó Esòwò eléré ji né amé gejya agaré. Muú

ayi akaá manjǎǎ mejǎǎ ewé ji álá kaágé ajǎǎ, ne ayi akaá mangaré ula mejǎǎ ewémbǎ agare. Pyegé unó bina uko manpoógé echomele bǎǎ Kras. ²⁷ Enyú déchwǎgé né echomele bǎǎ Kras, déké ájǎǎgé mejǎǎ ewé muú álá kágé ula, déjǎǎgé fǎ bǎǎ ako, bǎǎ apea yé aléé ne ákágé jǎǎ. Ne elǎ nnó muú ama ajǎǎgé ne nte ayi fǎ ajǎǎ. Ne gébégé aké ajǎǎgé, muú yifǎ ntó agarege ulaá mejǎǎ ewémbǎ nnó bǎǎ ako ákage genó eyigé ji ajǎǎgé. ²⁸ Ne mbǎgé muú apó ayi agarege ulaá mejǎǎ ewémbǎ, bǎǎ abi ájǎǎgé mejǎǎ ewéna ákwene bǎmbǎ né echomele bǎǎ Kras. Ajǎǎgé lé mejǎǎ ewémbǎ né metǎǎ bwó ne mbaá Esǎwǎ. ²⁹ Yé bǎǎ ekpǎvé Esǎwǎ, áké ágarege genó eyigé mekomejǎǎ ayi atane mbaá Mendoó Esǎwǎ, elǎme nnó bǎǎ apea yé aléé ne ágarege. Ne áké ágarege bǎǎ abifǎ áfwǎrege genó eyigé ebwǎ ágarege manchere mbǎgé nnó getane mbaá Mendoó Esǎwǎ. ³⁰ Yémbǎ mbǎgé muú aké agarégé genó eyigé Mendoó Esǎwǎ élere ji ne Esǎwǎ amágé lere genó eyigé fǎ mbaá nte menme, ayi alu téné achyéé gébé nnó ayi ajwǎlé ka ajǎǎ. ³¹ Néndé enyú ako dékágé gare mekomejǎǎ ayi átane mbaá Esǎwǎ, nte agarege ne nte agare ne yéndémuú nyú ákágé nyé genó eyigé Esǎwǎ agaré enyú ne enyú ako défyéé nyé ate eshyéé. ³² Kaágé nnó bǎǎ ekpǎvé Esǎwǎ awyaá eshye magbare mmye bwó, ágile tée gébé gekwanege ne ágare genó eyi getane mbaá Mendoó Esǎwǎ. ³³ Esǎwǎ achyéé ebwǎ eshye nnó ápyé mbǎ néndé ji ákelege fǎ nnó dédorégé makpo ne ate, yémbǎ ákelege lé nnó débé nesǎ ne ate.

Wye ndere machomele bǎǎ Kras mako álu,
³⁴ andeé abǎ mambé nyameé né echomele bǎǎ

Kras, néndé elɔme fɔ nnó ebwó ábéné mano apwá ande. Abó manshule lé mmye bwó mme áwuú lé depɔ wuu ndere ásamé né ebe. ³⁵ Ne mbɔgé ebwó ákelege mankaá genó ágii anɔ bwó né mmu upú, néndé elú elé mekpɔ unɔ́ mbaá andeé manjógé mejɔ́ né echomele bɔ́ Kras.

³⁶ Wɔ, ɔh! Enyú défere nnó mekomejɔ́ Esɔwɔ alɔ́ lé ne enyú? Waá wye lé enyú ambii ne déwuú mekomejɔ́ Esɔwɔ? ³⁷ Mbɔgé muú aférége nnó ji alú muú ekpávé Esɔwɔ, yé nnó Mendoó Esɔwɔ ne ehyege ji eshye, abɔ mankaá nnó unó bi me nsame mbɔ eta nyú, elé Ata Jisɔs Jimbɔ ne ajɔ́. ³⁸ Ne muú álá áwuú ne genó eyigé menjɔ́ mbɔ na wɔ́, Esɔwɔ ntó akaáge wuu fɔ genó eyigé ji ajɔ́gé.

³⁹ Aɲme ba, ndere elúmbɔ, kpagé gecheyé man-garege mekomejɔ́ ayi atane mbaá Esɔwɔ, ne dégbere fɔ́ bɔ́ manjɔ́ ufɔ́ mejɔ́ ebi álá kágé. ⁴⁰ Yémbɔ yéndégenó eyigé enyú dépyé, pyegé geji chánéné, né meti ewé elú cho.

15

Abya melómélɔ́ ayi aɲea gemɛ dɔ́ alú nnó Jisɔs Kras agbo ne akwilé né negbo

¹ Aɲme ba, gógé mente enyú mechɔ́ abya melómélɔ́ yi me ngare nya enyú. Abya melómélɔ́ yina ne enyú déwuú défyé matɔ́ wyeé, dégbare ji ne eshyéé. ² Elé gétúgé abya melómélɔ́ yina, ne Esɔwɔ áferege nyɛ enyú né efwyale gabo, mbɔgé déké dégbarege ji chánéné. Ela epó mbɔ wɔ́, ebyennó metɔ́ ewé enyú défyɛ ne Kras enó detú.

³ Unó bi agaré me, ubi ne me ngare enyú, ne menó genó né unó bina alú nnó Kras agbo gétúgé gabo ayi esé dépyéé wye ndere abo asame né mmu ηwe Esowó nnó muú ayi Esowó akwere ji ela gefwa agbo nyε. ⁴ Agbógé aníí ji, ne ndó eléé ekwónene akwilé né negbo wye ndere abo asame né mmu ηwe Esowó. ⁵ Akwilégé né negbo, abó mbe alere mmye mbaá Pita, alere ntó mmye mbaá angba bíí áfyanéápeá. ⁶ Ewyagé ama alere mmye mbaá ankwóle bíí gébé gema. Ankwóle bíí bina ája ápwó gelome mesoó usaá uta (500). Gejamé né geluage bwó álu abε τε fina yé elé abifó ntó ágbó me ⁷ Gébé eyigé fó alere ntó mmye mbaá Jεmsi ama alere ntó mbaá angbá bíí ako.

⁸ Me ne nlú kwyakwya muú ayi ji alere mmye eta wuú. Ndere áleré mmye né eta wa mbó, me nlú eké maá ayi ábyené ji mbelepo. * ⁹ Me njóó mbó néndé né geluage angbá Jisós me mpó yé muú fó. Nfuú yé muú ayi bóó ákuú me nnó ηgbá Jisós wó. Néndé nchyéé echomele bóó Esowó efwyale dóó. ¹⁰ Yémbó gétúgé galógáló ayi Esowó abo áleré me, apyé me nlú gefógé muú ayi me nlú mbó fina. Ne galógáló yimbó áno mme detú wó néndé mpye utóó mpwóó angbá Jisós abifó ako. Utóó bi mempye mbó, epófó lé né utó ba, ngba. Elé gétúgé galógáló wuú ne ji achyεge me utó mampyεge utóó bina. ¹¹ Ndere elúmbó, yé εβε lé nnó me ne ngare enyú abya melóméló yé elé angba Jisós abifó ne agarege, efwyale epó né mmu néndé esé ako dégarege lé genó gemaá. Ne genó geji ne enyú défyéé matóó

---

* **15:8** Elú wáwálé nnó: Né melu ηwe εwéna, Pól alérége bóó ákaá nnó, ji apó fó né geluágé angbá abi Jisós abo ajyaá gébége alú fa mme.

wyεέ.

Elú wáwálé nnó Εσωω apye nye bɔɔ abi ágboó ákwilé né negbo

¹² Abya melóméló ayi εsé dégarege εnyú, alú nnó Εσωω apye Kras akwilé né negbo. Ne mbɔgé εsé déké dégarege εnyú mbɔ, ulannó εnyú abifo déjógé nnó bɔɔ abi ágboó ákwilege fɔ né negbo?

¹³ Mbɔgé εβε nnó bɔɔ abi ágboó ákwilege fɔ né negbo, εbyennó yé Kras ntó akwilé fɔ né negbo wó.

¹⁴ Ne mbɔgé εβε ntó nnó Ji ákwile né negbo wó, εbyennó abya melóméló ayi εsé dégarege εnyú alú détu ne yé metɔɔ εwé εnyú défyεέ ne Kras εlú ntó détu.

¹⁵ Ne εβεέ ntó nnó εsé delú bó ntesé gebyɔ mbaá Εσωω néndé εsé dégarege bɔɔ nnó Εσωω apye Kras akwilé né negbo. Yémbɔ, mbɔgé bɔɔ abi ágboó ákwilege fɔ né negbo εbyennó Εσωω apye fɔ Kras akwilé né negbo wó.

¹⁶ Ne mbɔgé bɔɔ abi agboó ákwilege nye fɔ né negbo, εbyennó yé ebelé Εσωω apyεέ fɔ Kras akwile né negbo wó.

¹⁷ Ne mbɔgé Εσωω apye fɔ Kras akwilé né negbo wó, εbyennó metɔɔ εwé εnyú défyεέ ne Kras εlú détu ne Εσωω alu danjinte gabo nyú.

¹⁸ Ne εβεέ ntó nnó bɔɔ abi áfyε matɔɔ ne Kras ne álé gbo, áno mme detú.

¹⁹ Ne mbɔgé εsé déneré élé metɔɔ nnó Kras apógé nye εsé wyε le né genwáge se fa mme, mmyεké εsé delú bɔɔ abi meshwe awese ájame ápwɔɔ ayi yéndémuú.

²⁰ Yémbɔ, Εσωω apye Kras akwilé né negbo wáwálé. Né gégluágé bɔɔ abi agboó, Kras ne alú muú mbe ayi Εσωω apyεέ ji akwile né negbo, manlere nnó Εσωω apyεέ nye bɔɔ abi ágboó ákwilé né negbo.

²¹ Muú ama ne apye negbo nekpene

fa mme, wye mbò ntó ne muú ama apye nnó bọ́ ákwilégé né negbo. ²² Bọ́ ágboó gétúgé álú upyáne Adam, wye mbò ntó ne Eṣṣwá achyégé nye genwá eyi geké mbaá bọ́ gétúgé áchomé mmye ne Kras. ²³ Yémbò unó bina uko upyé nye, yé eyigé ndé né eji gébé: Kras ne alú muú ayi abọ́ mbé akwilé né negbo, ne gébégé ji akerege nye meso fa mme, bọ́ abi áchome mmye ne ji ákwilége ntó né negbo. ²⁴ Unó bina uko ukóge, mme abyéé nye, gébégé Kras ammyégé me apwógé unó uko ebi uwyaá uto fa mme ne ebi mfaánebuú. Ne aselé nye gefwa geko áchyéé mbaá Nte wuú Eṣṣwá. ²⁵ Nana Kras agbarege wye gefwa jí kpaá té ji ammye nye apwó bọ́ máwámé bíi ako. ²⁶ Kwyakwya muú máwámé ayi áchọ́ nye elé negbo. ²⁷ Wye ndere ásame né mmu ḡwe Eṣṣwá nnó, “Eṣṣwá afye unó uko né amu jíi.” Ajógé nnó, “Afyé unó uko né amu jíi”, elere gbogónó nnó Eṣṣwá jimbọ́ apófó né geluage “unó uko” ebi ji afyéé né amu Jisṣ. ²⁸ Gébégé Eṣṣwá afyegé unó uko né amu Kras, Ji Maá Eṣṣwá, afye nye ntó gemé jíi né amu Eṣṣwá muú abọ́ afyéé unó uko né amu jíi nnó Eṣṣwá mbií ne ágbárege gefwa, muú ayicha ábégé sé eke Ji.

²⁹ Mbógé bọ́ abi ágboó ákwilégé f́ó né negbo, ula bi áwyage bọ́ manaá Eṣṣwá gétúgé bwó utene nnó? Mbógé bọ́ abi ágboó ákwilége f́ó né negbo, chacha, abi áwyaá bwó manaá gétúgé bwó áferé nnó? ³⁰ Ne ulannó ne esé défyéé gemége se ne efwyale yéndégébé? ³¹ Anme ba, me ngéne manoó negbo yéndégébé. Genó eyi gepyé menjọ́ mbó elé gempoge eyi nwyaá nnó utọ́ bi mpyéé eta nyú upye enyú décho mmye ne Ata sé Kras Jisṣ. ³² Gébégé

me nlú né gebagé mewaá Εφεσας βός άchye me gejamégé εfwyale. Ελί εκέ me mmye ελέ ne menya mewaá. Mbógé mferere ndere akwaá άferege, awa nsa ayi mbós né ummye bina alú εfó? Ne mbógé βός άkwilégé fós né negbo, “Gósge dényεgέ, dényúgέ εla gachyεέ dégbo.”

³³ Dékamege muú fós abwólé εnyú. Déchoge gekagé neke ne βός abi άwyaá gepó gebogebo, εnyú ntó débεé nyε ne gepó gebogebo. † ³⁴ Kerége né défós nyú, dépyεgέ sé gabo. Ngembó nnó εnyú abifó dékage fós Εsówó cháchá. Menjógé mbó nnó mpye mekpó unós εgbaré εnyú.

Gefógé menyammye ayi βός abi άkwilége né negbo άbεé ne ji

³⁵ Muú fós άkage gií aké, “Εsówó apyεé mbó βός abi agboós άkwilé né negbo nnó? Ndé gefógé menyammye ayi εbwós άkwilege ne ji?” ³⁶ Muú ayi agige gefoge nkwe yina alú genjekenégé muú. Dékaá fós nnó άpεgέ mbwe né mme άβός kpe mbe apwane ne achíí wós? ³⁷ Genó εyigé muú apene né mme, gebεé cha ne eyi gewene mé. Ekágé be mbeé nchi yéilé mbeé mbwe ayicha. ³⁸ Ne Εsówó achyεge yéndé mbeé mbwe gekwógé menyammye ndere ji akεlege. Ne yéndé mbeé mbwe awya gefógé menyammye wuú.

³⁹ Unó bi uwyaá genwá ubeé fós ne gefoge menyammye gamaá. Akwaá άwya gefógé menyammye άwú bwós cha, menya άwú bwós cha, meshuú εwyaá gefoge menyammye awé bwós cha

---

† **15:33** Ελί wáwálé nnó: Melu ηwe ewena etané né mmu ηwe Isaiah.

ne dénywōne déwya gefōge menyammye áwé bwó cha.

⁴⁰ Menyammye unó bi úlú né mfaánebuú álu ufóó ufóó ne ayi unó bi úlú fa mme alú ntó ufóó ufóó. Ulóó unó bi mfaánebuú úlú cha ne ulóó unó bi fa mme. ⁴¹ Nmeé ewyaá ebi gefōge ulóó cha, mfaá awya ebi gefōgé ulóó cha, ambe ntó áwyaá eyigé bwó gefōgé ulóó cha ne yéndé membe awya wye ebi gefōgé ulóó cha.

⁴² Mbōntó ne ebeé ne bōó abi Esōwō ápyeé nye bwó ákwilé né negbo. Anígé muú, menyammye wuú apwanege, ne gébégé Esōwō apyēge ji akwilége né negbo menyammye yimbō apwanege sé té kwyakwya. ⁴³ Anígé ji alōme sé mampe ame wye ne apó fó ne uto. Yémbō, gébégé Esōwō apyēge ji akwilégé né negbo abeé melóméló ne uto. ⁴⁴ Anígé ji ndere genóge mme yina, yémbō gébégé Esōwō apyēge ji akwilégé né negbo abeé genó eyigé melu ewé Esōwō alu. Mbōgé menyammye ayi mme yina alu, ebyennó ayi melu ewé Esōwō ntó alu. ⁴⁵ Elu wye ndere asame né mmu ηwe Esōwō nnó, “Esōwō akwye Adam muú mbe, achyéé ji genwá”; yémbō Adam ayi kwyakwya alú Mendoó ewé ehyēge genwá. Adam yina elé Kras. ⁴⁶ Gefōge menyammye ayi melu Esōwō fó wó esé débóó mbe dewyaá wó, elé ayi mme yina. Ne ayi débe nye ne ji elé ayi melu Esōwō. ⁴⁷ Esōwō akwye Adam muú mbe ne usóó ne ayi kwyakwya atane né mfaánebuú. † ⁴⁸ Bóó mme meko álú wye eké muú mbe ayi Esōwō akwye ne usóó. Wyembō ntó ne bōó abi ájyēé mfaánebuú ábeé nye ne menyammye eké ayi muú ayi atané

† 15:47 Elú wáwálé nnó: Adam ayi ájógé mbō elé Jisās.

mfaánebuú. ⁴⁹ Nana menyammye sé alú wye eké ayi Adam muú ákwye ji ne usó, ne bií umaá débée nyé eké Kras muú atane mfaánebuú.

⁵⁰ Añme ba, ngarege enyú nnó gefoge menyammye ayi esé déwyaá mbó nana ákwane fó mambé né melu ewé Esowó ágbarége gefwa ji wó. Ne genó eyi gegboó gekágé nyéé fó geteé genó eyi geláge gboó.

⁵¹ Gógé me ngare enyú genó eyigé enyú délá délú dankaa. Esé ako dégboó nyé fó, Esowó akworege nyé esé ako, achyéé esé menyammye meke. ⁵² Gébégé áfomege mbá Esowó, Esowó akworege nyé esé mbélépó, gemege nnó muú ábya ame ánéné. Afomege mbá yimbó bóó echomele Esowó abi ágboó ákwilége nyé né negbo, ne ebwó ámagé gboó sé. Gébé eyigémbó ne esé ako dékworege. ⁵³ Ne menyammye sé ayi áchóge ábó mankwore ála ayi álá chóge ne menyammye ayi ágboó ábó mankworé ála ayi álá gboó. ⁵⁴ Ne gébégé menyammye se yina ayi áchóge, álagé ayi álá chóge fó, ne menyammye sé yina ayi ágboó álagé ayi álá ágboó sé: genó eyigé asame né mmu ñwe Esowó gebéé wáwálé ndere asame nnó, “Esowó apwó negbo, utoó negbo ubyéé.”

⁵⁵ “Wóó oh negbo, uto bye ebi ówáne bóó ulé? Wóó oh negbo uto ebi wó ópye bóó awuú ubalé ulé?”

⁵⁶ Negbo newáne esé gétúgé gabo ayi esé dépyéé. Ne elé mabe ayi Esowó achyéé ne ápyéé esé dékaa genó eyigé gabo yimbó alu, ne gabo afwánege esé.

⁵⁷ Yémbó matame mabe ne Esowó muú achyégé esé uto nnó démmye dépwó gabo ne negbo gétúgé défyéé matóó ne Ata Jisós Kras.

58 Ndere elúmbò, aημε ba ténege ne εshye, dékamege genóge fó genyíge enyú matóó, pyege wye utóó Ata ne matóó nyú mako néndé dékaá nnó utóó bi dépyeé né mabo ata únómé fó mme detú.

16

Echye ewé áchyege mampoó echomele bóó Kras né Jerosale

1 Góge meshuú enyú meko né mechò ηka eyi enyú déchwóó mampoó bóó Εσωώ né gebage mewaá Judiya. Me nkelege nnó enyú ntó dépye wye ndere me mbó ngaré echomele bóó Kras né meló Galasiya nnó apye. 2 Yéndé bíi uwyaá, yéndémuú nyú afere εκέκε ηka né eyi ji áwyaá, ákwyeé ábelé chánchá, ékágé gébégé menchwóge ne bóó ammyege manchwóge unó. 3 Ne gébégé menchwógé nsame nye ηwe nchyeé ne bóó abi enyú déjyaá nnó ákpa echye nyú ájye ne ewú né Jerosale. 4 Ne mbógé ελω nnó mentó njyeé, εbwó ákwóle me déjyé ulua.

Pól aso mala neke

5 Ne menké nchwó gé enyú, nkogé né gebagé mewaá Masedonia, néndé mbele uméé ba nnó nkóge kpe ewúmbò ne nkwóne eta nyú. 6 Nchwóge mbelege nye mboó ndò ne enyú ndòfò nshwóne yina abyéé nye me ewúmbò nnó enyú dépoó me, njyeé mbaá ayi nkelege manjyeé. 7 Nkelege fó nnó me nchwóge mangé enyú nkoóge tenéténé. Mbelé uméé nnó Ata akamege nchwóge mbelé mboó ndò ne enyú.

8 Ndere elúmbò, mbelege fa né Εφεσός kpaá te gébé eyigé ányéé epaá ewé Pentikos εbáné me. 9 Néndé

Ata anene me meti fuú nnó mpye gekpekperegé utóó fana. Yémbó gejamégé bóó mawame amuame mamgbε me meti.

¹⁰ Mbógé Timóti achwóge bane enyú, sége ji chánéné ékágé ji abε ne εfó né metóó metóó nyú, néndé ji ntó apye utóó Εsάwά wyε ndere me.

¹¹ Ndere elúmbó, ékágé muú fó abya ji, póoge ji akε chánéné, áchwά agε me néndé amε aya alú meti mangε ji ne aημε abifó.

¹² Εgβε εwé Apolos nkpea ji ndóndó ne ndó nnó akε ne aημε abifó achwά agε enyú, yémbó elú eké ekwane fó ji manchwά nana wά. Agége meti achwάó nyε.

Kwyakwya mejóó

¹³ Bége amε mekpo fuú, tenege ne εshyε né unó Kras εbi enyú dékame ne ubi. Yéndégenó εyigé enyú dépyεέ, fyεge wyε metóó ne Kras, défage yé genó, ne tenegege ne εshyε. ¹⁴ Ne yéndégenó εyigé depyεέ, bóge gejeé né mmu matóó nyú.

¹⁵ Ne aημε ba, dékaá nnó gébége me ngare mekomejóó né Akaya, Stefanas ne bóó abi alu né gepú jíí ne abóó mbε afyεέ metóó ne Kras ne achyεέ ntó gemé gebwά geko mampoógé bóó Εsάwά. ¹⁶ Ne nchyεge enyú majyεέ nnó déwúgé ne ufóó bóó bina, dépyεέ utóó ne εbwά ne yéndémuú ayi apyεέ utóó ndere εbwά apyεέ.

¹⁷ Metóó εgóó mme gétúgé Stefanas εbwά ne Fótunatos ne Akaikos áchwάó fa. Εbwά ápoó me wyε ndere mbógé enyú débó débε fa dépoge me. ¹⁸ Εbwά áfyε me εshyε wyε ndere áfyεέ enyú ntó εshyε. Chyεgé enógé mbaá ufóó bóó bina.

¹⁹ Machomele bɔ́ Kras ayi álú né gebage mewaá E Sya áló enyú matame. Akwila ne Priska chónchó ne echomele bɔ́ Kras ewé elú né gepúgé bwó aké me ntame enyú bɔ́ Ata chanéné. ²⁰ Añme bi álú wéna ako áló enyú matame. Yéndémuú nyú átame nte, atyaá ji.

²¹ Me Pól ne nsame matame mina ne ebwó wa me mbɔ́.

²² Mbɔ́gé muú abɔ́ fɔ́ gejeé ne Ata Jisɔs Kras, ube ube ne ji. Nñemmye nnó Ata se Jisɔs Kras achwó wáwá.

²³ Nñemmye nnó Ata Jisɔs alere enyú galógál.

²⁴ Me mbɔ́ gejeé ne enyú ako néndé esé ako décho mmye ne Kras Jisɔs. Amén.

Ν_{WE} menomenyεέ mekέ
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d773c38c-82ca-51fa-b995-6754070ca57e